Vlaams
Parlement

15 (2018-2019) – Nr. 2-K
ingediend op 4 december 2018 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen
uitgebracht door An Christiaens, Cindy Franssen,
Bart Van Malderen en Piet De Bruyn
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

over het ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2019

over de beleidsbrief
Wonen
2018-2019

over de beleidsbrief
Armoedebestrijding
2018-2019

en over de beleidsbrief
Gelijke Kansen
2018-2019

verzendcode: BEG
WON

Samenstelling van de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen:

Voorzitter: Lorin Parys.

Vaste leden:

Björn Anseeuw, Piet De Bruyn, Jelle Engelbosch, Marc Hendrickx, Lorin Parys, Tine van der Vloet;

An Christiaens, Dirk de Kort, Katrien Partyka, Valerie Taeldeman;

Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;

Michèle Hostekint, Bart Van Malderen;

An Moerenhout.

Plaatsvervangers:

Ingeborg De Meulemeester, Lies Jans, Kathleen Krekels, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Herman Wynants;

Griet Coppé, Michel Doomst, Cindy Franssen, Katrien Schryvers;

Freya Saeys, Martine Taelman;

Bert Moyaers, Els Robeyns;

Elke Van den Brandt.

Toegevoegde leden:

Guy D'haeseleer;

Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

15 (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2-A t.e.m. 2-J: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
14 (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
12-A (2017-2018) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
– Nr. 2: Verslag
13 (2018-2019) – Nr. 1: Algemene toelichting
– Nr. 2: Toelichtingen per programma
16 (2018-2019) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting
21 (2018-2019) – Nr. 1: Meerjarenraming
1741 (2018-2019) – Nr. 1: Beleidsbrief
1742 (2018-2019) – Nr. 1: Beleidsbrief
1743 (2018-2019) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I. Beleidsdomein Wonen 5
1. Toelichting van de beleidsbrief Wonen 2018-2019 op 8 november 2018 5
1.1. Strategische doelstelling: Een actief grond- en pandenbeleid voeren 5
1.2. Strategische doelstelling: Eigendomsverwerving wordt verder gestimuleerd 6
1.3. Strategische doelstelling: De private huurmarkt versterken .. 7
1.4. Strategische doelstelling: De sociale huurmarkt optimaliseren 8
1.5. Strategische doelstelling: Een woonaanbod op maat van iedere Vlaming 9
1.6. Strategische doelstelling: Duurzaam en kwaliteitsvol (ver)-bouwen en wonen..... 10
1.7. Strategische doelstelling: Efficiënt en doeltreffend Vlaams bestuur 11
2. Toelichting van de begroting voor Wonen voor 2019 op 8 november 2018 13
3. Vraagstelling door de leden op 15 november 2018..... 14
3.1. Vraagstelling door Gwenny De Vroe..... 14
3.2. Vraagstelling door Björn Anseeuw 16
3.3. Vraagstelling door Katrien Partyka 16
3.4. Vraagstelling door Michèle Hostekint 17
3.5. Vraagstelling door Valerie Taeldeman..... 18
3.6. Vraagstelling door An Christiaens..... 19
3.7. Vraagstelling door Dirk de Kort 19
3.8. Schriftelijke vraagstelling door An Moerenhout..... 19
4. Antwoorden van de minister betreffende de beleidsbrief Wonen 2018-2019 op 22 november 2018 20
5. Antwoorden van de minister betreffende de begroting voor Wonen voor 2019 op 22 november 2018 26
6. Repliek van de leden op 22 november 2018 26
7. Indicatieve stemming over de begroting voor Wonen voor 2019 op 29 november 2018 27
II. Beleidsdomein Armoedebestrijding 27
1. Toelichting van de beleidsbrief Armoedebestrijding 2018-2019 op 15 november 2018 27
2. Toelichting van de begroting voor Armoedebestrijding voor 2019 op 15 november 2018 33

3. Vraagstelling door de leden op 15 november 2018 33
3.1. Vraagstelling door Gwenny De Vroe 33
3.2. Vraagstelling door Piet De Bruyn 34
3.3. Vraagstelling door Bart Van Malderen 34
3.4. Vraagstelling door Cindy Franssen 36
3.5. Vraagstelling door Tine van der Vloet 38
3.6. Schriftelijke vraagstelling door An Moerenhout 38
4. Antwoorden van de minister op 22 november 2018 38
5. Repliek van de leden op 22 november 2018 42
6. Indicatieve stemming over de begroting voor Armoedebestrijding voor 2019 op 29 november 2018 44
III. Beleidsdomein Gelijke Kansen 44
1. Toelichting van de beleidsbrief Gelijke Kansen 2018-2019 en van de begroting voor Gelijke Kansen voor 2019 op 29 november 2018 44
2. Vraagstelling door de leden op 29 november 2018 44
2.1. Vraagstelling door Piet De Bruyn 44
2.2. Vraagstelling door Tine van der Vloet 45
2.3. Vraagstelling door Elke Van den Brandt 45
2.4. Vraagstelling door Els Robeyns 46
2.5. Reacties op de vraagstelling door Elke Van den Brandt 47
3. Antwoorden van de minister op 29 november 2018 48
4. Repliek van Elke Van den Brandt op 29 november 2018 49
5. Indicatieve stemming over de begroting voor Gelijke Kansen voor 2019 op 29 november 2018 50
Gebruikte afkortingen 51
Bijlagen:
Bijlage 1: Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 – Opsplitsing per commissie 55
Bijlage 2: Schriftelijke vragen van An Moerenhout over de beleidsbrief Wonen 2018-2019 en de begroting voor Wonen voor 2019 56
Bijlage 3: Schriftelijke antwoorden van minister Liesbeth Homans op de vragen van Björn Anseeuw over de beleidsbrief Wonen 2018-2019 ... 58
Bijlage 4: Schriftelijke vragen van An Moerenhout over de beleidsbrief Armoedebestrijding 2018-2019 en de begroting voor Armoedebestrijding voor 2019 59
Elektronische bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be:
Bijlage 5: Presentatie van minister Homans beleidsbrief-begroting Wonen
Bijlage 6: Presentatie van minister Homans beleidsbrief-begroting Armoede

De Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen besprak op 8, 15, 22 en 29 november 2018 het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 (zie bijlagen), in samenhang met de beleidsbrieven Wonen, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen 2018-2019, ingediend door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding.

De presentaties bij de toelichtingen door de minister op 8 november (Wonen) en op 15 november 2018 (Armoedebestrijding) zijn te vinden op de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Beleidsdomein Wonen

1. Toelichting van de beleidsbrief Wonen 2018-2019 op 8 november 2018

Minister *Liesbeth Homans* overloopt de strategische doelstellingen in haar beleidsbrief.

1.1. Strategische doelstelling: Een actief grond- en pandenbeleid voeren

1.1.1. Operationele doelstelling: Beschikbare ruimte inschakelen in een duurzame beleidsvisie

Qua uitvoering van het decreet Grond- en Pandenbeleid blijkt uit de voortgangstoets 2018 dat 68 gemeenten het BSO reeds hebben behaald. 129 gemeenten hebben het BSO nog niet behaald, maar zitten in categorie 1 (zij zitten op schema), 111 gemeenten zitten in categorie 2 (zij moeten een plan van aanpak opmaken, in casu aantonen dat ze voldoende inspanningen leveren om het BSO te bereiken). Het Agentschap Wonen-Vlaanderen beoordeelt de plannen.

Inzake de sociaalwoonbeleidsconvenanten werden de derde oproep (241 bijkomende sociale huurwoningen) en de vierde oproep (657 bijkomende sociale huurwoningen) gelanceerd; in het najaar van 2018 wordt een nieuwe oproep gelanceerd.

Wat de vrijstelling van de specifieke inhaalbeweging voor sociale huurwoningen betreft, vermeldt de minister: Ranst (open asielcentrum); Pepingen (6 woonentiteiten werden gerealiseerd vóór 1 januari 2008 = datum van de nulmeting); Lennik, Galmaarden en Brasschaat (opvangplaatsen in een organisatie voor bijzondere jeugdzorg); Kortenberg (organisatie voor opvang van ex-psychiatrische patiënten én organisatie voor bijzondere jeugdzorg); Gooik (4 huurwoningen van vóór 1 januari 2008 en 2 doorgangswoningen van het OCMW).

Wat het Rollend Grondfonds betreft, wordt er in het najaar van 2018 een initiatief genomen opdat de toelage die Vlabinvest APB jaarlijks krijgt, kan worden aangevuld met winsten of verminderd met eventuele verliezen, gerealiseerd bij de verkoop van onroerende goederen vanuit het Rollend Grondfonds aan particulieren in het kader van Vlabinvestprojecten.

Wat het uitbouwen van een bescheiden woonaanbod betreft, werd het nieuwe kader voor het bescheiden woonaanbod, gerealiseerd door SHM's, principieel goedgekeurd. Bescheiden woningen worden doorstroomwoningen, waarvoor de doelgroep en de verhuurperiode worden bepaald, en de bescheiden koopwoningen worden afgeschaft. Projecten die al lopen, kunnen wel verder worden uitgevoerd. De afschaffing kwam er omdat 90 tot 95 procent van de woningen die door de

private sector worden gerealiseerd bescheiden zijn, maar dat er voor de private sector wel een ander btw-tarief geldt dan voor SHM's. De minister meent dat SHM's zich op andere zaken moeten focussen.

Inzake het versterken van lokale besturen in het bestrijden van leegstand en verwaarlozing komt er een decentralisatie voor leegstand/verwaarlozing; Wonen-Vlaanderen blijft de gemeenten daarbij ondersteunen; sinds het najaar van 2017 is een handleiding leegstandsbestrijding voor gemeenten beschikbaar.

Inzake het sociaal beheer en de onteigening van verkrotte panden werd op 4 mei 2018 het decreet bekrachtigd en afgekondigd; in het najaar van 2018 worden de uitvoeringsmodaliteiten uitgewerkt; in het voorjaar van 2019 zal een verbeterd sociaal beheersrecht in werking treden.

1.1.2. Operationele doelstelling: Een betaalbare woning in eigen streek wordt bevorderd

Inzake Wonen in eigen streek heeft op 11 januari 2018 een hoorzitting over een conceptnota plaatsgevonden in deze commissie (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1236/2).

Begin 2017 werd het Rollend Grondfonds gewijzigd zodat Vlabinvest de mogelijkheid krijgt om voor verwerving van gronden bestemd voor sociale huurwoningen renteloze bulletleningen op te nemen met een looptijd van 5 jaar, éénmaal (met 5 jaar) verlengbaar door de VMSW.

1.2. Strategische doelstelling: Eigendomsverwerving wordt verder gestimuleerd

1.2.1. Operationele doelstelling: Sociale koop en kavels

Inzake een nieuw en geoptimaliseerd kader voor sociale koopwoningen en sociale kavels komt er een optimalisatie van het Overdrachtenbesluit, in casu juridisch-technische wijzigingen om de besluiten binnen 'Wonen' te stroomlijnen; de mogelijkheid tot deregulering van sociale koop wordt onderzocht.

Wat betreft het onderzoek naar de mogelijkheden van het recht van erfpacht en het recht van opstal, werd op 1 februari 2018 de 'Proefomgeving experimentele woonvormen' gestart, die innovatieve erfpacht- en opstalprojecten ondersteunt; nieuwe beleidsinzichten over erfpacht/opstal kunnen aanleiding geven tot nieuwe regelgeving.

Wonen-Vlaanderen onderzoekt (andermaal) het recht van erfpacht/opstal; ook het Steunpunt Wonen besteedt hieraan aandacht in een onderzoek. In 2019 worden de resultaten van beide onderzoeken verwacht en eventueel een regelgevend initiatief.

1.2.2. Operationele doelstelling: Woonzekerheid van de eigenaar-bewoner bevorderen

Voor de verzekering Gewaarborgd Wonen werd de procedure van marktraadpleging afgerond; de resultaten van de marktconsultatie zijn de basis voor het uitschrijven, nog dit jaar, van een overheidsopdracht met het oog op de plaatsing van een nieuwe overeenkomst met een verzekeraar (de huidige loopt tot en met 31 maart 2019).

Inzake het objectiveren van bijzondere sociale leningen werd in 2018 een decreet opgemaakt waarmee in de Vlaamse Wooncode een bepaling wordt ingeschreven die het Wetboek van Economisch Recht van aanvullend recht maakt op het vlak van sociale woonleningen.

1.2.3. Operationele doelstelling: De toegang tot gewaarborgde leningen verbeteren

Er wordt nagegaan in welke mate EKM's hun complementaire rol als spelers tussen VMSW/VWF en de reguliere kredietverstrekkers nog kunnen versterken. Samen met de EKM's worden alternatieve fundingopties onderzocht.

In 2018 werden twee fusieoperaties tussen telkens twee EKM's afgerond (ten gevolge van de strengere kapitaalvereisten uit het Erkenningenbesluit).

1.3. Strategische doelstelling: De private huurmarkt versterken

1.3.1. Operationele doelstelling: De nieuwe bevoegdheid inzake woninghuur

Er worden uitvoeringsbesluiten voor het Vlaams Woninghuurdecreet genomen: een algemeen besluit (met onder andere lijsten van kleine herstellingen, kosten en lasten) en een besluit inzake een renteloze huurwaarborglening voor woonbehoeftigen.

Het actieplan 'Vlaams antidiscriminatiebeleid op de private huurmarkt' werd medegedeeld aan de Vlaamse Regering op 20 juli 2018; in het najaar van 2018 volgt de concrete uitwerking (in overleg met alle belanghebbenden); het actieplan geeft aanleiding tot een convenant tussen de Vlaamse overheid en verhuurdersorganisaties inzake zelfregulering.

1.3.2. Operationele doelstelling: Woonzekerheid van de private huurder en betaalzekerheid voor de verhuurder bevorderen

Het Huurgarantiefonds (Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen) wordt geoptimaliseerd, met een sleutelrol voor de OCMW's en een betere afstemming met de preventieve woonbegeleiding door de CAW's. De VVSG wordt daarbij nauw betrokken. Dit najaar volgt de principiële goedkeuring (hierop werd in de commissie reeds dieper ingegaan).

Hiertoe worden ook de huursubsidie en huurpremie aangewend: op 20 juli 2018 werd daartoe een besluit van de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd. De doelgroep wordt uitgebreid, de inkomensgrenzen worden opgetrokken en de tegemoetkomingen zelf stijgen.

Het aanbod van de SVK's wordt uitgebreid: in 2018 wordt de regelgeving gewijzigd, met onder andere een groeisubsidie, een verhoging van de opstartsubsidie, de verplichting een bedrijfsrevisor aan te stellen; de verplichting om een conformiteitsattest aan te vragen wordt geschrapt (de meeste SVK's hebben voldoende professionele kennis voor de selectie van woningen). De mogelijkheid tot het aanvragen van een conformiteitscontrole blijft wel bestaan.

1.3.3. Operationele doelstelling: Betaalbaarheid en rentabiliteit op de private huurmarkt versterken

Er komen stimuli voor investeringen in een privaat huurwoningaanbod, zodat particuliere investeerders kunnen bijdragen aan een substantiële uitbreiding van een kwaliteitsvol en betaalbaar huuraanbod (voornamelijk in het onderste en lagere middensegment van de woningmarkt).

De dienstverlening door de huurdersbonden wordt gewaarborgd: de erkenningstermijn 2016-2020 is lopende; jaarlijks wordt een basisenveloppesubsidie toegekend van in totaal 1.008.129,87 euro voor de vijf huurdersbonden; dat wordt verhoogd met een aanvullende subsidie-enveloppe van 106.269,57 euro per kalenderjaar

voor het regionaal steunpunt/de provincie; de volledige subsidie wordt jaarlijks geïndexeerd.

Wat de mogelijkheid tot erkenning en financiële ondersteuning van verhuurdersorganisaties betreft, wordt er een uitvoeringsbesluit opgemaakt waarin de opdrachten, erkenning, subsidiëring, sancties en het toezicht op verhuurdersorganisaties worden bepaald. De principiële goedkeuring gebeurt in het najaar van 2018.

Wat de verhoging van de transparantie op de private huurmarkt betreft, heeft de vernieuwde versie van www.huurschatter.be gezorgd voor een gebruikstoename; of de vernieuwde versie een blijvend positief effect heeft, valt af te wachten; de administratie blijft dit opvolgen.

1.4. Strategische doelstelling: De sociale huurmarkt optimaliseren

1.4.1. Operationele doelstelling: Woonzekerheid van de sociale huurder bevorderen

Via de CAW's en OCMW's wordt er aan preventieve woonbegeleiding gedaan onder leiding van Welzijn.

Op 20 juli 2018 werden er wijzigingen beslist die de toewijzing aan kwetsbare doelgroepen transparanter en meer coherent maken, bijvoorbeeld inzake versnelde toewijzing: de verhuurder heeft meer autonomie over de praktische organisatie van het contingent versnelde toewijzingen in zijn werkgebied.

Gemeenten kunnen lokale toewijzingsreglementen opstellen voor kandidaat-huurders met bijvoorbeeld een specifieke woonnood.

1.4.2. Operationele doelstelling: Een rechtvaardige toegang tot een sociale huurwoning

1.4.3. Operationele doelstelling: Objectieve en betaalbare huurprijzen voor sociaal wonen

De huurprijsberekening voor sociale huurwoningen wordt aangepast. De krachtlijnen daartoe werden op 6 juli 2018 goedgekeurd: de schatting van de marktwaarde van de woning zal via een objectief schattingsmodel gebeuren (op 1 januari 2020 komt er een aanpassing van de marktwaarde voor alle sociale woningen), er wordt een energiecorrectie uitgevoerd (met dien verstande dat de energiebesparing voor de huurder zou kunnen resulteren in een iets hogere huurprijs), en huurders met een inkomen boven de inkomensgrens betalen een hogere huurprijs.

De VMSW gaat na hoe ESCO-proefprojecten kunnen worden gelanceerd om na te gaan of dat model werkbaar is in de sociale huursector.

Dit najaar komt er een besluit waardoor SHM's investeringen in fotovoltaïsche panelen kunnen recupereren.

1.4.4. Operationele doelstelling: Samenleven in sociale woonwijken

De bewonersparticipatie komt tijdens visitaties aan bod. De initiatieven (goede praktijkvoorbeelden) worden veralgemeend naar alle SHM's; bewonersparticipatie dient overal aanwezig te zijn.

De ondersteuning van het Vlaams Huurdersplatform loopt tot en met 31 december 2022; sinds 1 september 2012 wordt er jaarlijks een subsidie van 317.295 euro per jaar uitgekeerd; dit bedrag wordt telkens geïndexeerd.

Er is mogelijkheid tot uitbreiding van de initiatieven 'huisbewaarders in de sociale huisvesting'.

In 2017 kreeg het LDE-project 'buurtbeheer in sociale wooncomplexen' (een project met Manus en Woonhaven) in totaal 60.000 euro subsidie vanuit Wonen; in ruil hiervoor levert het project dit najaar onder andere een draaiboek op; dit draaiboek draagt bij tot de opschaalbaarheid en overdraagbaarheid van dit model naar bijvoorbeeld andere SHM's.

1.4.5. Operationele doelstelling: Het aanbod aan sociale woningen wordt uitgebreid

Private actoren dragen bij tot realisatie van het sociaal woonaanbod.

Qua CBO wordt er vanaf dit najaar jaarlijks een nieuwe CBO-procedure gelanceerd.

Wat Design & Build voor kleine percelen betreft, liep de proefprocedure in West-Vlaanderen begin 2018 af; er werden ongeveer 300 bijkomende sociale woningen met deze procedure gerealiseerd. Het West-Vlaamse project wordt geëevalueerd, om het in 2019 te lanceren in andere provincies.

De aankoop van goede woningen als bijkomend patrimonium is steeds mogelijk geweest, maar wordt sinds de jaren 1990 systematisch toegepast. Het Procedurebesluit Wonen spreekt (terug) van 'goede woningen'.

De SHM's bouwen sneller en kwalitatief.

Het Procedurebesluit Wonen is gefaseerd in werking is getreden. Sinds 1 januari 2018 zijn de meeste bepalingen van kracht; de regeling 'kwaliteitskamer' treedt dit najaar in werking.

De leidraad C2008 voor de ontwerpers en bouwers van sociale woningen is herwerkt en opgesplitst in een deel 'normen' en een deel 'bouwtechnische/conceptuele richtlijnen'. Sinds 1 januari 2018 zijn de nieuwe normen en bouwtechnische en conceptuele richtlijnen van kracht.

De structurele leegstand wordt ingeperkt door middel van het Procedurebesluit Wonen, dat ervoor zorgt dat de timing van de start van renovaties zo goed mogelijk te voorspellen is, zodat huurders zo kort mogelijk voor de aanvang van de werken kunnen verhuizen.

1.5. Strategische doelstelling: Een woonaanbod op maat van iedere Vlaming

1.5.1. Operationele doelstelling: Woonbeleid, welzijns- en zorgbeleid op elkaar afgestemd

1.5.2. Operationele doelstelling: Armoedebestrijding

De verbeterpunten van de proefprojecten Wonen-Welzijn werden onderzocht door het Steunpunt Wonen en besproken in een aparte focusgroep. De verbetervoorstellen zijn meegenomen in het traject met het oog op de vereenvoudiging van de sociale huurreglementering.

1.5.3. Operationele doelstelling: Gemeenschappelijk wonen en nieuwe woonvormen

Wat de proefomgeving experimentele woonvormen (cf. ook supra) betreft, worden de 28 geselecteerde projecten geëvalueerd. Nadien wordt eventueel de regelgeving aangepast.

CLT Gent wordt financieel ondersteund in ruil voor een 'handboek voor CLT'.

1.5.4. Operationele doelstelling: De woonsituatie van woonwagenbewoners verbeteren

2018 was een recordjaar, met ongeveer 5,6 miljoen euro voor nieuwe projecten. Het actieplan woonwagens legt als onderdeel van het Horizontaal Integratiebeleidsplan de focus op onder andere de monitoring van standplaatsen en het creëren van bijkomende plaatsen.

1.6. Strategische doelstelling: Duurzaam en kwaliteitsvol (ver)bouwen en wonen

1.6.1. Operationele doelstelling: Woningkwaliteit en energiezuinigheid stimuleren

De renovatiepremie en de vervangings- en aanpassingspremie zijn in grote mate overlappend qua betoelaagde werken, doelgroepen en doelstelling. Op 20 juli 2018 werd beslist beide premies te integreren tot één overkoepelende premie, waarbij een aantal voorwaarden werden gewijzigd.

Het resultaat is dat er twee premies resteren, namelijk de overkoepelende renovatiepremie en een aanpassingspremie specifiek gericht op de doelgroep 'ouderen'.

Wat energiezuinige renovatie van het bestaande sociale woonpatrimonium en hernieuwbare energie betreft, werd er eind 2017 gestart met een grootschalige inventarisatie van het sociaal patrimonium. In het najaar van 2018 maken de SHM's hun renovatieplanning op voor de komende vijf jaar. De SHM's worden ertoe aangezet om te investeren in fotovoltaïsche panelen. Dat heeft alleen maar zin mits de gebouwschil al energetisch gerenoveerd is. Daartoe is deze legislatuur al veel gerealiseerd dankzij de budgetten die ter beschikking werden gesteld. De investeringen in zonnepanelen zijn belangrijk voor zowel de sociale huurders zelf als omwille van de voorbeeldfunctie. Sociale woningen zijn immers eigendom van de overheid, die een voorbeeld te stellen heeft voor particulieren. Er wordt onderzocht of andere 'split incentive'-modellen zoals ESCO's breder toegepast kunnen worden binnen de sociale huisvesting.

Wat het renovatiepact voor bestaande woningen betreft, wordt er gesensibiliseerd rond woningkwaliteit met de woningpas. De Woningpas is een digitale interface die de burger in de toekomst een overzicht geeft over alle informatie die de overheid bewaart over zijn woning. Dit najaar wordt de algemene minimale energieprestatienorm geïntroduceerd in de technische verslagen met het oog op het behalen van de langetermijnklimaatdoelstellingen.

1.6.2. Operationele doelstelling: Het beleidskader woonkwaliteitsbewaking optimaliseren en verkrotting bestrijden

Het woningkwaliteitsbeleid wordt grondig geëvalueerd en geoptimaliseerd. Twee onderzoeken van het Steunpunt Wonen zijn de basis voor het voorontwerp van optimalisatiedecreet Woningkwaliteit (principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 juli 2018). De drie pijlers daarvan zijn de optimalisatie van het woningkwaliteitsinstrumentarium in de Vlaamse Wooncode, de integratie van bepalingen over de Vlaamse inventaris vanuit het Heffingsdecreet in de Vlaamse

Wooncode, en de optimalisatie van bepalingen uit de Vlaamse Codex Fiscaliteit met betrekking tot de Vlaamse heffing op O&O-woningen.

De rol van de gemeenten wordt versterkt.

Qua ontvoogding in het kader van de procedure ongeschikt- en onbewoonbaarverklaring hebben veertien gemeenten vrijstelling verkregen (zij moeten geen advies van de gewestelijke ambtenaar opvragen).

In het kader van de paritaire commissie decentralisatie werd de dubbele heffing wegens O&O stopgezet. De opheffing gebeurt vanuit Vlaanderen indien er een lokale heffing is.

In het voorontwerp van optimalisatiedecreet Woningkwaliteit wordt een waarschuwingsprocedure uitgewerkt die bemiddelingstrajecten (door gemeenten) omkadert en afbakent.

Qua ondersteuning inzake woningkwaliteit hebben de SVK's geen verplichting om een onderzoek met het oog op een conformiteitsattest aan te vragen, maar gaan zij op basis van een eerste eigen inschatting beoordelen of zulk een onderzoek door Wonen-Vlaanderen wenselijk is.

Wonen-Vlaanderen ondersteunt lokale besturen bij het bewaken en verbeteren van de woningkwaliteit met onder meer een handleiding, modeldocumenten en een vormingsaanbod.

VLOK, een digitaal opvolgingssysteem voor woningkwaliteit, waarvan gemeenten kosteloos kunnen gebruikmaken, is sinds juni 2018 in voege. Vele gemeenten gebruiken het al en vinden het een waardevol instrument.

Er wordt rekening houden met de oorzaak van woonkwaliteitsproblemen (cf. supra: de waarschuwingsprocedure uit het voorontwerp van optimalisatiedecreet Woningkwaliteit). De procedure is erop gericht om eigenaars die te goeder trouw handelen op een stimulerende en coachende manier te benaderen. De eigenaar hoeft dus geen handhavingsmaatregelen te vrezen.

Voordelen als het recht op huursubsidie of voorrang voor het verkrijgen van een sociale huurwoning worden alleen toegekend als de burgemeester de woning effectief O&O verklaart.

In het kaderbesluit Sociale Huur wordt bepaald dat voorrang na een O&O-besluit niet wordt toegekend als de huurder de kwaliteitsgebreken zelf heeft veroorzaakt. Het Vlaams Woninghuurdecreet voorziet in het weerlegbaar vermoeden dat een woning aan de minimale kwaliteitsvereisten voldeed.

De verkrottingsheffing (heffing op verwaarlozing) is gestopt op Vlaams niveau sinds 1 januari 2017. Er is geen gewestelijke heffing op O&O meer in gemeenten die zelf een heffing invoeren, indien die heffing minstens één van de decretaal vastgestelde minimumbedragen respecteert.

1.7. Strategische doelstelling: Efficiënt en doeltreffend Vlaams bestuur

1.7.1. Operationele doelstelling: Lokaal woonbeleid ondersteunen

Qua intergemeentelijke samenwerking is er thans een tijdelijke subsidieregeling tot en met 31 december 2019. Op 1 juli 2018 waren er 48 projecten waaraan 208 gemeenten deelnemen. De minister is een grote voorstander van IGS, ook voor integratie of armoedebestrijding. Het subsidiekader wordt meegenomen in

het besluit Lokaal Woonbeleid van de Vlaamse Regering. Wat het traject naar dat besluit Lokaal Woonbeleid betreft, verschilt het kader voor de subsidiëring van IGS-projecten lokaal woonbeleid (2020-2025) op essentiële punten niet van het huidige kader. Het besluit gaat in op 1 januari 2019.

Wonen-Vlaanderen blijft de gemeenten en de IGS-projecten begeleiden en ondersteunen bij de opdrachten en activiteiten die hen worden toebedeeld.

1.7.2. Operationele doelstelling: Performantie woonactoren stimuleren

De performantie van de sociale woonactoren wordt gestimuleerd onder meer door visitaties. De tweede visitatieronde loopt en de eerste rapporten en beslissingen staan online.

Wat de minimale schaalgrootte van 1000 woningen voor de SHM's betreft, kregen achttien SHM's vijf jaar (de maximumtermijn) uitstel om daaraan te voldoen. Vier SHM's kregen een korter uitstel (twee of drie jaar), zodat het schaalvergrotingsproces tussentijds kan worden geëvalueerd (de Vlaamse Regering kan het uitstel nadien verlengen tot de maximumtermijn). Het is niet evident dat uitstel te verkrijgen: de SHM's moeten aantonen dat ze binnen enkele jaren tot die minimale schaalgrootte kunnen komen.

In de periode 2017-2019 wordt er jaarlijks in 2 miljoen euro voorzien voor de compensatie van de kosten inherent aan een herstructurering.

1.7.3. Operationele doelstelling: Ondersteuning woonactoren

De VMSW stelt generieke ondersteuning en begeleiding van SHM's en SVK's centraal, aangevuld met ondersteuning op verzoek bij complexe dossiers of thema's.

SHM's worden bijvoorbeeld ondersteund bij het natraject van de visitaties.

De werking van SVK's en huurdersbonden wordt ondersteund. De VMSW ondersteunt SVK's bijvoorbeeld inzake financieel beheer. In 2019 wordt de ondersteuning van de SVK's anders georganiseerd: de rol van de VMSW wordt uitgebreid, omdat er bijkomende taken te vervullen zullen zijn in het kader van SVK-Pro. De rol van Huurpunt vzw wordt versterkt. Huurpunt zal subsidies ontvangen om een aantal taken op te nemen ten aanzien van de SVK's.

Het Vlaams Huurdersplatform wordt gesubsidieerd om huurdersbonden en bewonersgroepen (via VIVAS) in de sociale huisvesting te ondersteunen.

1.7.4. Operationele doelstelling: Professioneel toezicht op verzelfstandigde woonactoren

Dit gebeurt vooral via vijfjaarlijkse globale onderzoeken met een grondige analyse van de belangrijkste beleidsvelden, aangevuld met een jaarlijks basistoezicht op de essentie.

1.7.5. Operationele doelstelling: Transparante financiering

Het Financieringsbesluit werd geëvalueerd met het oog op toenemende efficiëntie en effectiviteit. De normen en leningsplafonds worden geactualiseerd. De simulatietabel, de basis voor de bepaling van de leningsplafonds, wordt herwerkt.

In 2018 wordt er voorzien in 15 miljoen euro voor SHM's die actief bezig zijn geweest met de bouw of renovatie van sociale huurwoningen (in 2017 was dat 10 miljoen euro).

1.7.6. Operationele doelstelling: Creatie van het beleidsdomein Omgeving

1.7.7. Operationele doelstelling: Advisering door de Vlaamse Woonraad

Wonen-Vlaanderen en de VMSW maken hiervan deel uit.

1.7.8. Operationele doelstelling: Onderbouwd beleid versterken

Qua gestructureerd databeheer wordt er ingezet op het uitbreiden van het Datawarehouse Wonen met bijkomende beleidsrelevante informatie, bijvoorbeeld info uit de huurcontractendatabank van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie, info over het huurpatrimonium en huurders van SVK-woningen.

De Woonsurvey 2018 behelst een grootschalige bevraging rond wonen bij ongeveer 3000 Vlaamse huishoudens. In 2019 worden de resultaten bekendgemaakt.

Qua beleidsrelevant onderzoek werd het Steunpunt Wonen 2016-2020 gevormd.

Het Woonbeleidsplan Vlaanderen — Slim Wonen en Leven werd in maart 2018 goedgekeurd. De strategische doelstellingen van het plan kaderen binnen het toekomstbeeld van SWL, maar concentreren zich specifiek op het woonbeleid.

1.7.9. Operationele doelstelling: Klantvriendelijke dienstverlening

Er wordt een digitale sprong voorwaarts gemaakt.

In 2018 is het Vlaams Loket Woningkwaliteit in productie gegaan voor medewerkers van Wonen-Vlaanderen en de gemeenten. Heden zijn er 236 gemeenten in VLOK gestapt. Wonen-Vlaanderen overtuigt andere gemeenten van de meerwaarde van VLOK. Gemeenten die instappen, genieten een goede ondersteuning bij het gebruik van de toepassing.

Qua doordacht communicatiebeleid zetten de VMSW en Wonen-Vlaanderen in op klare en duidelijke taal in hun communicatie naar SHM's en in modelbrieven aan huurders.

2. Toelichting van de begroting voor Wonen voor 2019 op 8 november 2018

De sterk verhoogde machtigingen blijven behouden. Voor bouw en renovatie bedraagt dat 833 miljoen euro. Ook in 2019 is er dus 285 miljoen euro extra voorzien voor sociale huisvesting. Voor Bijzondere Sociale Leningen bedraagt dat 952 miljoen euro.

Er is een verdere verhoging van het budget voor huursubsidies en -premies met 20 miljoen euro, tot 81,4 miljoen euro. Deze bijkomende middelen dienen om de wijzigingen aan de tegemoetkomingen op te vangen. De doelgroep wordt immers uitgebreid door het optrekken van de inkomensgrenzen en de tegemoetkomingen zelf worden opgetrokken.

In het verleden heeft de minister al viermaal 20 miljoen euro uit het Klimaatfonds gekregen voor sociaal wonen, dus 80 miljoen euro op in totaal 324 miljoen euro voor al haar bevoegdheden. Vanuit het Klimaatfonds komt er 32 miljoen euro bij. Dit is dus 32 miljoen euro bovenop de reeds voorziene 20 miljoen voor energetische investeringen in sociale huisvesting.

Tot besluit verklaart de minister dat er dus, wat de begroting 2019 betreft, goed nieuws is voor zowel de SHM's als de private huur.

De minister meent, in het licht van het verkiezingsjaar 2019, dat er in het beleidsdomein Wonen veel gerealiseerd is van wat in het regeerakkoord staat. Er moeten nog slechts enkele dingen worden afgerond. Zij bedankt haar kabinet en haar administraties daarvoor.

3. Vraagstelling door de leden op 15 november 2018

3.1. Vraagstelling door Gwenny De Vroe

Gwenny De Vroe begint met de eerste strategische doelstelling: een actief grond- en pandenbeleid voeren. Bij operationele doelstelling 1 (Beschikbare ruimte inschakelen in een duurzame beleidsvisie) kan een link gemaakt worden met het voorontwerp van decreet, goedgekeurd op 20 juli 2018, wat betreft de ontwikkelingsmogelijkheden voor woonreservegebieden.

Gemeenten krijgen de taak om te beoordelen of een woonreservegebied al dan niet voor woningbouw kan aangesneden worden. Uiteraard dient de gemeente de regels inzake territoriale ontwikkeling uit de Vlaamse Wooncode te respecteren. Om te vermijden dat gemeenten een en ander beslissen met schending van de Wooncode en het verordenend besluit van de Vlaamse Regering ter zake, is het volgens haar fractie onontbeerlijk dat de Vlaamse overheid de gemeenteraden proactief ondersteunt en de gemeenten wijst op deze verordenende regels inzake territoriale ontwikkeling. Hoe staat de minister tegenover deze problematiek en welke oplossingen stelt zij zelf voor? Worden de gemeenteraden vandaag reeds voldoende ondersteund op dit punt?

Nog onder operationele doelstelling 1 bespreekt de minister de arresten van het Grondwettelijk Hof. Eind 2013 werd de regeling uit het decreet Grond- en Pandenbeleid met betrekking tot de sociale normen en lasten vernietigd door het Grondwettelijk Hof na bevraging van het Hof van Justitie. De vernietiging geeft nog steeds aanleiding tot aanzienlijke problemen en onduidelijkheden op het terrein. Sommige lokale besturen blijven echter via het ruimtelijke-ordeningsbeleid (vergunningen en RUP's) eisen dat private eigenaars en ondernemers een percentage sociaal woonaanbod overdragen aan sociale huisvestingsmaatschappijen, maar dan zonder de vernietigde staatssteun. Is de minister op de hoogte van die problematiek? Zo ja, hoe kijkt zij er tegenaan en welke oplossingen stelt zij voor?

Nog steeds bij operationele doelstelling 1, maar dan onder het activeren van gronden, stelt de minister het Terraproject voor. Dat moet ervoor zorgen dat elke gemeente voor haar grondgebied de gezamenlijke oppervlakte berekent van de bebouwbare onbebouwde percelen in eigendom van de Vlaamse besturen. Wanneer mag men daarvan concrete resultaten verwachten, met andere woorden resultaten die bruikbaar zijn om verder beleidsinstrumenten uit te ontwikkelen?

Inzake het versterken van lokale besturen in het bestrijden van leegstand en verwaarlozing, beschikken zij sinds het najaar van 2017 over een handleiding leegstandsbestrijding, wat haar fractie een uitstekend initiatief van Wonen-Vlaanderen en de VVSG vindt. Heeft de minister zicht op de effecten op het terrein?

Bij het vinden van een betaalbare woning in eigen streek, verwijst de minister naar de conceptnota van Lorin Parys en de hoorzitting daarover. Wat zij echter niet vermeldt, zijn de unaniem vrij kritische opmerkingen die toen geformuleerd worden. Het lid verwacht dat dit nog zal terugkomen.

Haar fractie treedt de verdere stimulering van eigendomsverwerving bij. Bij de bevordering van de woonzekerheid van de eigenaar-bewoner, is zij bijzonder hoopvol om de verzekering gewaarborgd wonen straks uit te breiden naar zelfstandigen. Op dit moment is de regeling beperkt tot wie gedwongen wordt zijn

zelfstandige activiteit stop te zetten, terwijl er voldoende andere redenen kunnen zijn waarom een zelfstandige het tijdelijk moeilijk heeft om het hoofd boven water te houden, denk maar aan wegenwerken als voorbeeld bij uitstek. Haar vraag is dan ook of de onderzoeksopdracht reeds werd uitgeschreven en welke timing de minister voor ogen heeft. Is het niet mogelijk om de focus op de doelgroep breder te maken dan enkel gedwongen stopzetting?

Verder wordt het stelsel van bijzondere sociale leningen geobjectiveerd. Haar fractie steunt de inspanningen om sociale leningen mogelijk te maken ten belope van 100 procent van de verkoopwaarde van het onroerend goed. Dat moet minder kapitaalkrachtige kopers, maar zeker ook alleenstaanden of alleenstaande ouders, meer armslag geven om een eigendom te verwerven.

De minister meldde vorig jaar dat er een bijkomende onderzoeksopdracht zou uitgeschreven worden voor het Steunpunt Wonen om een alternatieve differentiatie van de maximale verkoopwaarde uit te werken. Wat leverde die studie op?

Bij het onderdeel over de private huurmarkt wenst zij de discriminatie onder de aandacht te brengen. De minister kondigde aan dat dit najaar een concreet actieplan wordt uitgewerkt met alle belanghebbenden. Dat zou moeten aanleiding geven tot een convenant tussen de Vlaamse overheid en de verhuurdersorganisaties inzake zelfregulering. Plant zij dit nog steeds tijdens deze legislatuur? Zitten alle belanghebbenden nog steeds in de werkgroep ter voorbereiding van het convenant? Wanneer wil de minister definitief landen?

Bij strategische doelstelling 5 (Een woonbeleid op maat van iedere Vlaming) merkt ze op dat al een tijdje gewacht wordt op de verankering van de Housing First-methodiek. Waarom verloopt dit proces zo moeizaam? Haar partij is reeds sinds 2014 pleitbezorger en bondgenoot. Welke stappen werden intussen gezet?

Het hoeft geen betoog dat haar partij blij is met de start van de proefprojecten gemeenschappelijk wonen en nieuwe woonvormen in 2018. De projecten zullen om de twee jaar worden geëvalueerd met het oog opdat nieuwe beleidsinzichten kunnen worden verworven. Het zijn stappen in de goede richting, maar voor een grote stap voorwaarts inzake moderne woonvormen merkt zij wel nog altijd conservatieve tegenkanting. Stedenbouw duldt het dan in de praktijk enkel vanuit een zorgperspectief en gaat uit van tijdelijkheid, maar men miskent vaak de maatschappelijke trend dat er effectief meer bereidheid en noden zijn om anders te gaan wonen. Betaalbaarheid is daarbij geen onbelangrijk aspect. Het lijkt haar belangrijk dat de minister blijft hameren op de relevantie van moderne woonvormen en aan de kar trekt bij haar collega van Ruimtelijke Ordening om te kijken welke stappen nog gezet kunnen worden. In de beleidsbrief merkt ze daarvoor echter geen verdere initiatieven. Betekent dit dat de minister het enkel bij het proefproject wenst te houden?

Bij strategische doelstelling 6 (Duurzaam en kwaliteitsvol (ver)bouwen en wonen) en meer bepaald operationele doelstelling 6.2 (Het beleidskader woonkwaliteitsbewaking optimaliseren en verkrotting bestrijden), is het lid heel tevreden met de nieuwe waarschuwingsprocedure, die gemeenten vrijblijvend kunnen toepassen in de stimulering van eigenaars die te goeder trouw handelen.

Vorig jaar werd bevestigd in een arrest van het Grondwettelijk Hof dat fiscale gunstregimes ten voordele van intercommunales strijdig zijn met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel wanneer ze concurreren met private ondernemingen. Is de minister, mede in het licht van die uitspraak van het Grondwettelijk Hof, bereid om de bevoorrechte fiscale behandeling voor onder andere gemeenten in artikel 28 van het principieel goedgekeurde voorontwerp van optimalisatiedecreet Woningkwaliteit te herbekijken?

3.2. Vraagstelling door Björn Anseeuw

Björn Anseeuw is opgetogen dat het beleid sociaal wonen dat in het begin van de legislatuur is ingezet, onverkort wordt voortgezet. Hij doelt daarmee op de uitbreiding van de doelgroep voor huurpremie en -subsidie en van het aanbod sociale huurwoningen, de zorg om lage energiefacturen en het klimaat, en de versterking van actoren als de SVK's.

Wat die laatste maatregelen betreft, wijst hij op een drempel die Oost-Vlaanderen ontmoet in zijn inhaalbeweging naar een gebiedsdekkend aanbod, met name de hoge opstartkosten, waarvoor de minister thans een hogere subsidie uittrekt. Zijn er nog andere drempels bekend? Op welke manier wordt daarmee rekening gehouden?

De gemiddelde leegstand bij SVK's is laag, al zijn er enkele uitschieters als Oostende en Bredene, waardoor belastinggeld verloren gaat. Heeft de minister zicht op de redenen? Beschikt zij over hefbomen ter remediëring als men dat lokaal zelf niet doet?

Heet zij tot slot, in het kader van de constante woonkostbenadering, zicht op de implementatie van de energiecorrectie in de huurprijs van sociale woningen, die thans door de VMSW bestudeerd zou worden?

3.3. Vraagstelling door Katrien Partyka

Katrien Partyka begint met de begroting. Zij waardeert de extra middelen voor huursubsidies. Zij vraagt wel waarom het hele bijkomende bedrag van 24,8 miljoen euro daar naartoe gaat, terwijl daar volgens de nota over de geschatte budgettaire impact slechts 16 miljoen euro voor nodig is en 8 miljoen euro voor de huurpremies. Bij die laatste ziet ze enkel een verschuiving van 1,3 miljoen euro, komende van de renovatiepremies. Hoe zit de verdeling precies in elkaar?

Vanwaar de verwachting dat 2,2 miljoen euro minder zou gaan naar renovatiepremies, aanpassingspremies en fiscale kortingen voor renovatieovereenkomsten?

Hoe komt de minister bij het Vlaams Woningfonds aan de schatting dat 20 procent van 20 miljoen euro aan machtiging voor huurwaarborgleningen niet onmiddellijk zal terugbetaald worden? Hoe berekende zij het getal van 7 vte? Hoe staat het met de wervingsprocedure en de opleiding? Hoe wordt daarover gecommuniceerd?

Voor de VMSW wordt inderdaad een recordinvesteringsbedrag uitgetrokken. Werd het eenmalige bedrag van 5 miljoen euro dat in 2018 werd uitgetrokken voor de aankoop van 70.000 combimelders CO en rook effectief uitgegeven? Zij roept de vraag op of het niet nodig is om verder te blijven inzetten op preventie bij privé-eigenaars, en hoe kan worden opgevolgd dat dergelijke melders overal aanwezig zijn.

Wat het lokale woonbeleid en de IGS-subsidiëring betreft, vraagt ze verduidelijking bij de vermindering van het vastleggingskrediet met 3,4 miljoen euro tot 3 miljoen euro. Over welke woonwagenprojecten gaat het en vanwaar die verschuiving?

Vervolgens behandelt ze de beleidsbrief. In zijn advies over de belangrijke hervorming van huursubsidie en -premie, ziet de Vlaamse Woonraad vooral een verbeterde betaalbaarheid voor de sociale huurder in SVK-woningen. Bij de huursubsidies daarentegen verwacht hij in 2019 slechts een verruiming van 150 dossiers. Op grond daarvan vraagt men alsnog een fundamenteler debat. Heeft de minister plannen om de gesignaleerde ongelijkheid weg te werken? Hoe verantwoordt zij de genoemde behandeling? Hoe komt de Vlaamse Woonraad aan 150 dossiers, terwijl

in de nota aan de Vlaams Regering een veel hoger getal staat, wat wordt weerspiegeld door het grotere budget in de begroting?

Wat de woonkwaliteitsbewaking betreft, merkt de Vlaamse Woonraad op dat de impact op het terrein van de keuze om gebreken van categorie 2 al bij de eerste overtreding tot ongeschiktheid te doen leiden, nog niet duidelijk is omdat men nog niet weet welke gebreken dat zijn. Op welke manier verschaft de minister snelle duidelijkheid over maatregel en verwachte effecten? Wanneer voorziet zij dat alle gemeentebesturen en particulieren voldoende geïnformeerd zijn voor inwerkingtreding? Hoe wenst zij het conformiteitsattest een centrale rol te geven als zij tegelijk de SVK's ervan vrijstelt? Is zij van plan om maatregelen te nemen met het oog op het door de Vlaamse Woonraad gevraagde krachtig herhuisvestigingsbeleid?

Het kaderbesluit Sociale Huur bevat verbeteringen maar kiest niet voor een ingrijpende vereenvoudiging. Haar fractie betreurt die keuze en het gebrek aan debat daarover. Kan de minister haar keuze toelichten?

Wat de strengere eigendomsvoorwaarden betreft, is haar fractie het ermee eens dat sociale huurwoningen moeten gaan naar wie ze het meest nodig heeft, maar de vraag blijft of het proportioneel is dat men gedeeltelijk vruchtgebruik moet wegschenken voor men zich kan inschrijven op een wachtlijst. Eerdere bespreking daarvan leerde dat er heel wat soortgelijke gevallen zijn.

Welke stijging verwacht de minister van de samenwerking tussen private ontwikkelaars en SVK's? Heeft zij weet van projecten die al op stapel staan, dan wel wachten op goedkeuring om van start te kunnen gaan?

Ook zij vindt het actieplan antidiscriminatie een belangrijk thema. De uitwerking van de acties en de afsluiting van het convenant blijven een moeilijke bevalling. Een en ander is al enkele keren uitgesteld. Welke verwachting koestert de minister nog bij het einde van de legislatuur? Is het convenant nog steeds verbonden met het budget voor de ondersteuning van verhuurdersorganisaties? De hoorzitting leerde dat de standpunten van de partners die een convenant moeten afsluiten, nog nooit zo ver uit elkaar lagen. Is daar inmiddels verandering in gekomen? Hoe lopen de gesprekken?

Vervolgens vraagt ze naar de regelgevingsagenda voor projecten bescheiden wonen. Wanneer verwacht de minister de definitieve goedkeuring? Heeft de sector al concrete plannen? Welke opportuniteiten ziet ze zelf?

Verwacht de minister nog steeds de resultaten van de studie over de uitbreiding van de verzekering gewaarborgd wonen naar huurders, tegen het einde van het jaar? Is de marktraadpleging door Wonen-Vlaanderen over de uitbreiding naar zelfstandigen en uitzendkrachten afgerond? Is duidelijk geworden of zij mogelijk is?

Dat voor het Huurgarantiefonds in een concrete timing is voorzien, noemt zij bijzonder positief, waardoor het misschien deze legislatuur zoals aangekondigd nog gerealiseerd kan worden. Verder vermeldt ze de koppeling aan het actieplan daken thuisloosheid. Haar fractie kijkt uit naar de voorstellen die samen met minister Vandeurzen zullen uitgewerkt worden. Wat is de stand van zaken?

3.4. Vraagstelling door Michèle Hostekint

Michèle Hostekint stelt een belangrijke inspanning bij de investering in huursubsidies vast. Met hoeveel procent wil de minister daarmee het aantal gebruikers laten stijgen, wetende dat vandaag slechts 4,7 procent van de private huurders bereikt wordt? Het SVK-Pro-verhaal krijgt veel aandacht en wordt uitdrukkelijk naar voren geschoven als middel om het aanbod sociale woningen te verhogen, maar de

minister blijft op de vlakte over de uitwerking. Zij zegt dat ze "private ontwikkelaars gaat aanmoedigen om woningen of wooncomplexen te realiseren". Hoe gaat ze dat precies doen? Hoe wordt bepaald op welke grond van deze private ontwikkelaars SVK-woningen worden gebouwd? Door wie? Hoe garandeert zij de kwaliteit van de opgeleverde woningen? Worden de SHM's betrokken bij de projecten? Zo ja, is er een voorafgaande goedkeuring van de SHM nodig? Wat als de projectontwikkelaar deze woningen doorverkoopt aan particulieren? Wordt die optie uitgesloten?

Wat woonkwaliteit betreft, vermeldt de minister dat 85 procent van de door Wonen-Vlaanderen onderzochte SVK-woningen conform waren in de loop van 2017. Daaruit besluit ze de verplichting te schrappen om een conformiteitsonderzoek aan te vragen. De sp.a-fractie betreurt dat. Het lid is bang dat op die manier de kwaliteit van de SVK-woningen ongemerkt achteruitgaat. Hoe garandeert de minister dat ze aan de vereiste kwaliteit blijven voldoen? Wat is de precieze beweegreden van de schrapping?

Geconventioneerd huren is in weerwil van de behoorlijke consensus in de commissie daarover niet meer terug te vinden in de beleidsbrief. In de vorige had de minister nog een timing naar voren geschoven. Wat schiet over van de voor het najaar van 2018 verwachte resultaten? Voor wanneer is de invoering? Het lid vraagt een stand van zaken. Dezelfde vraag heeft ze over het proefhuren, waarover eveneens grote consensus bestaat en een resolutie is goedgekeurd. Hoever staat het met de uitvoering daarvan? Wanneer mag men daarover een initiatief verwachten?

Vanaf 1 januari 2019 zullen woonbehoeftige huishoudens bij het Vlaams Woningfonds een renteloze lening kunnen aangaan om hun drie maanden huurwaarborg (waar de fractie van het lid overigens tegen is) te betalen. De minister trekt daarvoor 20 miljoen euro uit. Het lid gaat ervan uit dat de lening zoals beloofd anoniem is, hoewel dat woord niet in de beleidsbrief voorkomt. Zij moet ook snel kunnen verstrekt worden om efficiënt te zijn. Hoe ziet de minister dat?

Blijft de minister erbij dat de huurschatter doorgevoerd wordt in sector van de SHM's vanaf 1 januari 2019? Zijn ze al op de hoogte gebracht?

Wat de verzekering gewaarborgd wonen betreft, dalen de aantallen aanvragen en uitbetalingen jaar na jaar. Hoeveel aanvragen waren er dit jaar al? Waar in de begroting staan de middelen om de uitbreiding naar andere categorieën te realiseren? Wat was het resultaat van de marktconsultatie voor de verschillende categorieën? Hoe wordt dit precies geïmplementeerd? Worden de uitbreidingen meegenomen in de nieuwe opdracht volgend jaar?

Zij herhaalt haar mening dat antidiscriminatie spijtig genoeg niet is opgenomen in het Vlaams Woninghuurdecreet. In de plaats kiest de minister voor een actieplan, waarvan het lid de indruk heeft dat het vooral inzet op sensibilisering. Nochtans is op dit vlak een kordaat beleid met afdwingbare maatregelen en sancties nodig. Welke middelen trekt de minister uit voor het convenant over zelfregulering met de verhuurdersorganisaties? Welke garanties vraagt ze hun en welke voorwaarden legt ze op? Hoe kordaat worden de middelen ingezet?

3.5. Vraagstelling door Valerie Taeldeman

Valerie Taeldeman heeft een vraag over energetische renovatie van sociale woningen, meer bepaald het aanzienlijke REG-budget voor SHM's en de – door haar fractie gesteunde – aanwending van het Klimaatfonds voor zeer grondige renovaties. Hoe worden de middelen precies (her)verdeeld over de provincies?

Verder vraagt ze naar de status van het besluit over de integratie van de stelsels renovatiepremie en aanpassings- en verbeteringspremie. Is de regering het daar-

over reeds definitief eens? Moet het nog aan de Inspectie van Financiën voorgelegd worden?

Tot slot vraagt ze, ten behoeve van de nieuw samengestelde lokale besturen en hun strategische meerjarenplannen, meer duidelijkheid over de verschillende categorieën gebreken in het ontwerp van decreet over woonkwaliteit. Het is belangrijk dat zij goed ingelicht worden over de nieuwe principes. Het lid informeert daarom naar communicatie en opleiding.

3.6. Vraagstelling door An Christiaens

An Christiaens wil weten, met betrekking tot de eigendomsverwerving, of de commissie in haar huidige samenstelling nog de resultaten zal kunnen bespreken van de studie naar het recht van opstal en de erfpacht, waarvan de resultaten in de loop van 2019 verwacht worden. Is, wat de nieuwe woonvormen betreft, in de komende maanden nog een tussentijdse evaluatie mogelijk van het decreet houdende proefomgevingen?

Verder waardeert ze de aankondiging van een communicatiecampagne over het nieuwe Woninghuurdecreet, waarover ze graag meer informatie wil. Wat zijn de doelgroepen? Worden ook de lokale besturen betrokken? Wordt de ondersteuning van de verhuurders en het stimuleren van particuliere investering in de huurmarkt daarin opgenomen?

Tot slot sluit ze zich aan bij de observatie en vraag van de heer Anseeuw over de leegstand bij SVK's. Wat zijn de oorzaken? Is er een plan van aanpak? Speelt de kwaliteit een rol? Worden middelen voor renovatiebegeleiding overwogen?

3.7. Vraagstelling door Dirk de Kort

Dirk de Kort bevestigt dat de bijkomende middelen voor de uitbreiding van het sociale huurpatrimonium positief zijn. Wat SVK's betreft, wijst hij op de rol van de gemeenten als lokale regisseur. Zullen ook de projecten van SVK-Pro aan het lokale woonoverleg voorgelegd worden? Ook hij vraagt een ordentelijke inwerkingtreding van het uitvoeringsbesluit over de huurprijsberekening voor de SHM's, dat nog niet terug is van de Raad van State. Het lid hoorde wel uit hun eigen simulaties dat de impact zeer beperkt zou zijn, wat misschien bijsturing wenselijk maakt. Wat plant de minister overigens te doen met de verzuchtingen uit de nota die de sector zelf opstelde?

Verder wijst hij op het bevreemdende fenomeen dat infrastructuurprojecten tijdig worden opgeleverd dankzij de efficiënte aanpak van de maatschappijen, maar dat vervolgens gewacht moet worden op de omgevingswerken om ze in gebruik te nemen. Kan dat geëvalueerd worden? Of moet de VMSW een tandje bijsteken?

Vervolgens pleit hij, met het oog op de volgende regeringsvorming, voor een grondige evaluatie op Vlaams niveau van het bindend sociaal objectief. Hij stelt vast dat de lokale besturen op dat vlak alvast een zeer activerende rol hebben gespeeld.

Wat is tot slot de stand van zaken bij de in het vooruitzicht gestelde vereenvoudiging van de sociale koopwoningen?

3.8. Schriftelijke vraagstelling door An Moerenhout

An Moerenhout, verhinderd om gezondheidsredenen, diende schriftelijk vragen in, zie bijlage 2 bij dit verslag.

4. Antwoorden van de minister betreffende de beleidsbrief Wonen 2018-2019 op 22 november 2018

Minister *Liesbeth Homans* beantwoordt de vragen chronologisch. Gwenny De Vroe, Katrien Partyka, Michèle Hostekint en An Moerenhout hadden vragen over de private huurmarkt, meer bepaald over discriminatie. Op 24 september 2018 vond overleg plaats over het actieplan antidiscriminatie op de private huurmarkt. De belanghebbenden werden uitgenodigd door het Agentschap Wonen-Vlaanderen. De concrete uitwerking van het actieplan werd besproken, en aan de betrokkenen is ook gevraagd om het agentschap op de hoogte te houden van de initiatieven die zij ontwikkelen.

Wat is er inmiddels gebeurd? Midden december komt er op de website van Wonen-Vlaanderen een luik over antidiscriminatie met onder andere een standaardtekst voor het gemeentelijk infoblad in het kader van de actie 'informeren/sensibiliseren' van de diverse belanghebbenden, en een affiche 'te huur' in het kader van de actie 'naleving afficheringsverplichting'.

Verder is het besluit van de Vlaamse Regering inzake lokaal woonbeleid vorige week definitief goedgekeurd. Daarin is onder andere voorzien in een aanvullende activiteit: "de verplichting om de huurprijs en de gemeenschappelijke lasten van private huurwoningen bekend te maken opvolgen en inbreuken op die verplichting beboeten"; en een verplichte activiteit: "meldpunten installeren voor problematische situaties op het vlak van wonen, waar minstens meldingen van discriminatie op de private huurmarkt gedaan kunnen worden".

Daarnaast vermeldt ze het overleg tussen Wonen-Vlaanderen en Unia over de woonloketten in het kader van de actie 'melding van discriminatie via lokale besturen'.

Wat het convenant betreft, wenst ze in eerste instantie het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering inzake verhuurdersorganisaties en het ontwerp van convenant zelf voor te leggen aan de betreffende organisaties (Verenigde Eigenaars, Eigenaarsbond en CIB Vlaanderen) met het oog op hun feedback. Dat gebeurt dit najaar, zodat het regelgevingsproces spoedig kan aanvatten. In het convenant verwacht zij concrete engagementen van de betreffende organisaties.

Er waren veel vragen over de verzekering gewaarborgd wonen. De onderzoeksopdracht werd al in 2016 afgerond. Daarin werd onder andere de verzekerbaarheid van onvrijwillige stopzetting bij zelfstandigen nagegaan. Uit bijkomend onderzoek van de administratie blijkt dat een koppeling aan het overbruggingsrecht waarop zelfstandigen een beroep kunnen doen, mogelijkheden biedt. Zij heeft vervolgens een marktverkenning georganiseerd bij de verzekeraars om na te gaan in hoeverre een uitbreiding van de verzekering gewaarborgd wonen voor zelfstandigen haalbaar is. De resultaten van die bevraging worden nu verwerkt.

Op de marktbevraging om de bestaande verzekering gewaarborgd wonen uit te breiden naar zelfstandigen en interimcontracten, is eerder weinig respons gekomen. De uitbreiding naar zelfstandigen zou nog enigszins mogelijk zijn, maar een uitbreiding naar interimcontracten lijkt op dit moment onhaalbaar en onbetaalbaar.

De uitbreiding van de verzekering gewaarborgd wonen voor stopzetting van activiteit is inderdaad bedoeld voor onvrijwillige stopzettingen. Een zelfstandige die in moeilijkheden komt door het terugvallen van zijn handelsactiviteit ten gevolge van toegankelijkheidsproblemen door wegenwerken, zou ook via het overbruggingsrecht aanspraak kunnen maken op de tegemoetkoming door de verzekeraar.

Het onderzoek door het Steunpunt Wonen betreffende de verzekering gewaarborgd huren loopt nog. De oplevering wordt ten vroegste in maart 2019 verwacht.

Een eerste begeleidingsgroep heeft reeds plaatsgevonden op 5 november 2018. Het onderzoek heeft vertraging opgelopen omdat de data met vertraging werden aangeleverd.

Michèle Hostekint vroeg hoeveel aanvragen er dit jaar al gebeurd zijn voor de verzekering gewaarborgd wonen. Welnu, voor de verzekering gewaarborgd wonen werden in 2018 reeds 9642 aanvragen ontvangen.

De antwoorden op de vragen van de heer Anseeuw, die afwezig is, belooft de minister schriftelijk te bezorgen, met instemming van de voorzitter (zie bijlage 3 bij dit verslag).

Katrien Partyka en Valerie Taeldeman hadden vragen over de woonkwaliteitsbewaking en de effecten van het optimalisatiedecreet Woningkwaliteit. Omdat er een grote informatiecampagne nodig is om elkeen op de hoogte te brengen van de nieuwe woningkwaliteitsbewaking, zal het nieuwe stelsel pas in werking treden op 1 januari 2021. Dat moet het Agentschap Wonen-Vlaanderen de kans geven om de eigen woningcontroleurs en -inspecteurs goed op te leiden en de lokale besturen en burgers te informeren. Er wordt dus opzettelijk een heel lange aanloopperiode naar de eigenlijke inwerkingtreding genomen.

Katrien Partyka en Michèle Hostekint hadden ook een specifieke vraag over de vrijstelling van SVK's van de adviesverplichting inzake woningkwaliteit. De minister antwoordt dat op dit moment een SVK verplicht is om een conformiteitsonderzoek aan te vragen. Dat creëert echter een zekere flessenhals met tijdverlies tot gevolg voor inhuurneming door het SVK. Omdat men merkt dat SVK's zelf op voorhand veel controles uitvoeren en dat het overgrote deel van de woningen die een SVK in haar portefeuille neemt, ook zeker conform is, en omdat bijvoorbeeld woningen van sociale huurmaatschappijen geen verplichte conformiteitsonderzoeken ondergaan, wordt ervoor geopteerd het verplichtende karakter af te schaffen. Merk op dat een SVK te allen tijde of bij twijfel over de conformiteit nog altijd een onderzoek kan vragen. Vlaanderen gaat dus faciliterend optreden ten aanzien van de SVK's, besluit de minister.

Daarop gaat ze in op de vragen van An Moerenhout en Katrien Partyka over het Huurgarantiefonds. Zij deelt mee dat het dossier deze week naar de Inspectie van Financiën is vertrokken. De minister mikt op een eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering vóór het kerstreces.

Katrien Partyka had een vraag over de verstrengde eigendomsvoorwaarde en het bijkomende werk voor de sociale huurmaatschappijen. De minister vindt strenge eigendomsvoorwaarden gerechtvaardigd vanuit haar visie dat de middelen (zowel subsidies als de toewijzing van sociale huurwoningen) vooral moeten gaan naar de mensen die er het meest nood aan hebben. De regering heeft deze regeerperiode aanzienlijke inspanningen geleverd met betrekking tot nieuwbouw en renovatie, maar kon op vijf jaar tijd geen historisch probleem oplossen. Ze bevestigt uitdrukkelijk dat ze het rechtvaardig vindt dat de ongeveer 150.000 sociale woningen gaan naar die mensen die er het meest nood aan hebben.

Over bescheiden wonen kreeg zij positieve commentaren van de VVH. Als opportuniteiten noemt de minister de duidelijke omschrijving van de doelgroep, de mogelijkheid van een infrastructuursubsidie voor gemengde projecten met bescheiden huurwoningen, en de hogere aantrekkelijkheid en betaalbaarheid van de realisatie van bescheiden huurwoningen voor de SHM's. Wat de status van het dossier betreft, wordt de rechtsgrond voor de voorliggende wijzigingen inzake bescheiden huur ingevoegd in de Vlaamse Wooncode door het wijzigingsdecreet dat onder meer ook het sociaal huurstelsel wijzigt. Het besluit van de Vlaamse Regering over bescheiden huur kan pas naar de Raad van State na de goedkeuring van dat wijzi-

gingsdecreet in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement. In de loop van volgend voorjaar kan het besluit van de Vlaamse Regering dan definitief worden goedgekeurd.

Katrien Partyka informeerde ook naar de verwachte stijging dankzij SVK-Pro. In de nota van de Vlaamse Regering is gerekend met een bijkomend jaarlijks volume van 1000 woningen. De eerste SVK-Pro-oproep wordt in principe volgende week gelanceerd. Dat is een proefoproep waaraan tien SVK's deelnemen. De behoeftepeiling, die inzicht moet geven in het aantal woningen die een SVK wil inhuren, is alvast veelbelovend.

Michèle Hostekint wilde in hetzelfde verband weten hoe wordt bepaald op welke manier welk SVK en welke aannemers worden betrokken. De minister herhaalt dat de eerste open oproep heel binnenkort wordt gelanceerd. Het is zoals gezegd een proefoproep waaraan tien SVK's deelnemen. Zij hebben in overleg met de lokale besturen een behoeftepeiling opgemaakt die via de open oproep kenbaar zal gemaakt worden. De private ontwikkelaar-investeerder zal over een passende erkenning moeten beschikken. De beoordeling van de aangeboden projecten door private ontwikkelaars-investeerders zal gebeuren via gunningscriteria op het vlak van prijs, kwaliteit en locatie. SHM's worden niet betrokken bij dit SVK-Pro-initiatief. Het zijn woningen die aangeboden worden aan SVK's.

Op de vraag van Dirk de Kort of projecten van SVK-Pro worden voorgelegd aan het woonoverleg, antwoordt ze bevestigend.

An Moerenhout vroeg welke inkomensgrenzen van toepassing zijn bij de uitbreiding van de huurpremie en huursubsidie. De minister antwoordt dat daarvoor de inkomensgrenzen in de sociale huur zullen gebruikt worden. Zoals men weet, liggen de huidige inkomensgrenzen bij deze tegemoetkomingen nog een stuk onder de grenzen van het kaderbesluit Sociale Huur. Ze worden nu dus op tot hetzelfde niveau opgetrokken. Niet alleen de inkomensgrenzen zijn opgetrokken maar ook het bedrag zelf, vult ze nog aan.

Katrien Partyka wees er bij de hervorming van de huursubsidie op dat zij volgens de Vlaamse Woonraad vooral een verbetering is voor SVK-huurders. Voor wat betreft de huurders op de private huurmarkt wijst de Vlaamse Woonraad erop dat de nota aan de Vlaamse Regering slechts uitgaat van een verruiming van 150 dossiers huursubsidie in 2019. Wellicht heeft de Vlaamse Woonraad zich bij de opgave van dit aantal vergist, want in de nota aan de Vlaamse Regering is in 2019 voor de private huurders rekening gehouden met een extra instroom van 514 huursubsidies. Voor de private huurders gelden inzake de voorwaarden van maximuminkomen en maximale huurprijs, en voor het bepalen van het huursubsidie- of huurpremiebedrag dezelfde verruimingen als voor SVK-huurders.

Michèle Hostekint vroeg nog naar de doelstellingen van de huursubsidiestijging. De minister antwoordt dat de betaalbaarheid van de private huur en SVK-huur verhogen. Zoals men weet wordt de huurprijs voor SHM-huurders berekend in functie van hun inkomen. Voor SVK-huurders en voor particulieren op de reguliere huurmarkt is dat niet het geval. Met het optrekken van de inkomensgrenzen wordt de doelgroep die in aanmerking komt voor de huursubsidie en huurpremie, uitgebreid. Met het optrekken van de tegemoetkomingen zelf, wordt de kloof tussen de huurprijzen van een SHM en SVK/privé verder gedicht, wat een stap is in de eerlijkere behandeling van alle rechthebbenden.

Michèle Hostekint informeerde ook naar de stand van zaken inzake geconventioneerd huren. De minister herinnert eraan dat het was opgenomen in de conceptnota Private Huur en vervolgens werd besproken in de commissie, ook door onderzoekers van het Steunpunt Wonen. Conclusie was toen dat men best binnen het

bestaande instrumentarium keek op welke manier men uitvoering gaf aan de idee erachter in plaats van nog maar eens een nieuw instrument in het leven te roepen. Dat heeft ze ook gedaan door onder andere de huursubsidie en huurpremie uit te breiden. De inkomensgrenzen worden opgetrokken tot het niveau van het kaderbesluit en ook de tegemoetkomingen zelf worden opgetrokken.

Wat de vragen van Michèle Hostekint en Dirk de Kort over de huurschatter betreft, zijn de SHM's volop bezig met het verzamelen van alle data die nodig zijn voor de sociale huurschatter in de berekening van de markthuur. De nieuwe berekening wordt in principe ingevoerd voor het hele patrimonium vanaf 1 januari 2020 en dus niet langer vanaf 1 januari 2019. Op die manier krijgen SHM's zeker de kans om alles op orde te hebben. Enkel de solidariteitsbijdrage treedt in voege vanaf 1 januari 2019.

Vervolgens antwoordt ze aan Michèle Hostekint inzake de huurwaarborglening dat het inderdaad belangrijk is dat zij zo snel mogelijk wordt verstrekt na de aanvraag om te vermijden dat de verhuurder de huurovereenkomst in tussentijd met iemand anders afsluit. In principe moet het VWF binnen de tien werkdagen beslissen, maar een kandidaat-huurder kan ook al een dossier aanmaken op voorhand, nog voor het contact met de eigenaar. Dan heeft het VWF nog drie werkdagen om te beslissen. Daarmee wordt zeker tegemoetgekomen aan de geformuleerde bezorgdheid.

Valerie Taeldeman vroeg uitleg bij het REG-budget en de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds. Om de beschikbare REG- en VKF-middelen optimaal te kunnen inzetten, was een herverdeling van de middelen noodzakelijk, licht de minister toe. Daarbij werd rekening gehouden met de dossiers die zich in de loop van het laatste trimester van 2018 en in 2019 zullen aandienen. Indien bij een volgende evaluatie blijkt dat de middelen in de provincie Vlaams-Brabant, Oost- of West-Vlaanderen niet meer volstaan om alle VKF-aanvragen te kunnen behandelen, zullen ze terugvloeien naar die provincies.

Valerie Taeldeman peilde ook naar de stand van zaken in de integratie van verbeteringspremie en renovatiepremie. Welnu, de overkoepelende renovatiepremie wordt volgende week of de week erop voor definitieve goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Doelstelling is de premiestelsels te vereenvoudigen. De verbeteringspremie verdwijnt en gaat volledig op in de renovatiepremie. De aanpassingspremie voor werken in een woning voor de 65-plusser blijft wel afzonderlijk bestaan. De huidige verbeteringspremie en aanpassingspremie worden opgeheven vanaf 1 juli 2019. Op die manier worden de rechtmatige verwachtingen van burgers die voor de inwerkingtreding van het ontwerpbesluit al contracten afgesloten hebben met aannemers voor de uitvoering van bepaalde werken, voldoende gehonoreerd.

Vanaf 1 juli 2019 kan de aanpassingspremie worden aangevraagd op basis van het nieuwe besluit. De nieuwe overkoepelende renovatiepremie start op 1 januari 2019. De huidige regeling van de renovatiepremie blijft nog behouden voor de aanvragers die reeds een eerste aanvraag hebben gedaan overeenkomstig het huidig stelsel en nog een tweede aanvraag wensen te doen binnen twee jaar na de eerste aanvraag.

An Christiaens en An Moerenhout peilden naar de studie over het recht van opstal en de erfpacht. De minister antwoordt dat het onderzoek nog moet starten omdat er niet meteen een onderzoeker werd gevonden die het wilde opnemen. Inmiddels hebben zich wel enkele kandidaat-onderzoekers aangemeld. Het onderzoek zou in december aanvangen en lopen tot juli-augustus 2019.

Zij belooft ook de verdere vragen van An Christiaens schriftelijk te beantwoorden.

Dirk de Kort had nog een vraag over de financiering van SHM's. De minister herinnert eraan dat zij reeds 10 miljoen euro extra subsidies gaf aan actieve SHM's zoals De Ideale Woning. Daar bovenop wordt dit jaar nog eens 15 miljoen euro uitgekeerd. Eventueel overweegt ze nog om binnen de gewestelijke sociale correctie ook in een forfait voor werking te voorzien, dat rekening houdt met de renovatie- en nieuwbouwactiviteiten.

De volgende vraag van Dirk de Kort ging over het bindend sociaal objectief. De minister deelt mee dat zij het Agentschap Wonen-Vlaanderen reeds enige tijd terug de opdracht heeft gegeven om een vervolgtraject op het bestaande decreet Grond- en Pandenbeleid voor te bereiden. Dat behelst onder andere een nieuwe meting, de inschatting van de renovatienood en van de nodige middelen, dat alles om ervoor te zorgen dat het investeringsritme niet stilvalt, gezien de noden die er nog steeds zijn.

Dirk de Kort en An Moerenhout informeerden naar de stand van zaken in de vereenvoudiging van de sociale koop. De minister legt uit dat de administratie daarover recent een bijdrage heeft aangeleverd. Zij zal voorwerp uitmaken van een bespreking op IKW-niveau en vervolgens op dat van de regering.

An Moerenhout wilde weten op welke manier de minister de bewonersparticipatie wilde versterken. Welnu, tijdens de visitatie wordt de operationele doelstelling 4.4 'De SHM betrekt bewonersgroepen bij sociale huurprojecten en bij wijkbeheer' door de visitatiecommissie beoordeeld. Het streefdoel is dat een SHM ten minste een beoordeling 'goed' behaalt. Zodra alle resultaten bekend zijn, kan worden nagegaan hoe de SHM's inzake bewonersbetrokkenheid en -participatie zijn geëvolueerd.

Zoals aangegeven tijdens de commissievergadering van 8 maart 2018 is de minister van mening dat het opleggen van een uitgebreider dwingend regelgevend kader de ontwikkeling van bewonersparticipatie absoluut niet vooruithelpt. De nodige kapstokken bestaan, waarbij ze het kaderbesluit, het erkenningenbesluit en het draaiboek vernoemt, zonder dat wordt bepaald hoe de bewonersparticipatie concreet moet worden ingevuld. Bewonersparticipatie is een proces dat tijd vergt en dat het best wordt afgestemd op maat van de lokale situatie en mogelijkheden. De ondersteuning van de bewonersgroepen in de sociale huisvesting en van VIVAS in Vlaanderen wordt uitgevoerd door de vzw Vlaams Huurdersplatform. In het najaar van 2017 is de erkenning en de subsidiëring van die vzw tot 2022 verlengd.

An Moerenhout vroeg eveneens hoe de minister de toegenomen leegstand van sociale woningen wil aanpakken. De minister begint haar antwoord met de structurele leegstand. Over de hele legislatuur is 3,8 miljard euro geïnvesteerd in het bijbouwen en renoveren van sociale woningen, 53 procent meer dan in de vorige regeerperiode. Men kan echter niet renoveren zonder leegstand te creëren, die men dan ook ziet bij momentopnames in tijden van massale renovatie.

Wat de frictieleegstand betreft, zijn er goede praktijkvoorbeelden van SHM's, die bijvoorbeeld bezoekmomenten organiseren voor meerdere kandidaat-huurders tegelijk, zodat men bij de afwijzing of het uitblijven van reactie meteen kan overgaan naar de volgende op de lijst.

De volgende vraag van An Moerenhout ging over het Rollend Grondfonds. De minister legt uit dat het een fonds voor strategische grondaankopen is. Die opportuniteit moet er natuurlijk zijn alvorens uit het fonds kan worden geput. Het is een feit dat de VMSW zelf geen actieve rol opneemt, maar dat is ook haar taak niet. Het fonds is er opdat SHM's indien nodig bij de VMSW kunnen aankloppen om er een beroep op te doen.

Vervolgens behandelt ze de vragen van Gwenny De Vroe, waarvan de eerste gericht was op het gevolg van het wijzigingsdecreet Ruimtelijke Ordening op titel III van de Vlaamse Wooncode (territoriale ontwikkeling). Het klopt dat een herbestemming van woningbouwgebied naar bijvoorbeeld openruimtegebied gevolgen heeft voor de toepassing van titel III van de Vlaamse Wooncode en die in bepaalde gevallen kan opheffen. Wat de ondersteuning betreft, kan het Agentschap Wonen-Vlaanderen het lokaal woonoverleg ondersteunen. Het besluit van de Vlaamse Regering inzake lokaal woonbeleid dat vorige week vrijdag definitief werd goedgekeurd, stelt dat het ruimtelijk beleid ook wordt besproken op dat lokaal woonoverleg.

Gwenny De Vroe had ook een vraag over de vaststelling dat ook na de vernietiging van het decreet Grond- en Pandenbeleid, sommige lokale besturen via vergunningen blijven eisen dat er sociale last wordt gerealiseerd. Er zijn inderdaad enkele gemeenten die op basis van een reglement of verordening een projectlast opleggen aan grote ontwikkelingen, bevestigt de minister. Wonen-Vlaanderen is daarvan op de hoogte. Het is een praktijk die al mogelijk was voor het decreet Grond- en Pandenbeleid en dus na de vernietiging nog steeds wordt toegepast. Die werkwijze is voor alle duidelijkheid niet aangevochten.

Net als An Moerenhout vroeg ze ook wanneer er concrete resultaten zullen zijn over de onbebouwde percelen in gemeenten. De minister deelt mee dat een automatisch gegenereerd register van onbebouwde percelen voor Vlaanderen werd opgemaakt. Op basis van de analyse van één individueel geval (de gemeente Hemiksem) lijkt dat register niet geschikt als vertrekbasis voor de automatische opmaak van een gemeentelijk actieprogramma. De oefening zal nog worden herhaald voor meerdere gemeenten. Een poging om het Vlaamse register te koppelen aan eigendomsgegevens werd gestaakt vanwege de persoonsgevoeligheid van de gegevens.

Vervolgens beantwoordt de minister de vraag over het versterken van de lokale besturen in de strijd tegen leegstand en verwaarlozing, en de effecten daarvan. Met de decentralisatie naar het lokale beleidsniveau van leegstand en verwaarlozing – op vraag van de commissie Decentralisatie – beschikt men thans op Vlaams niveau niet langer over nauwkeurige data over leegstand en verwaarlozing. Het Agentschap Wonen-Vlaanderen heeft samen met de VVSG een handboek opgemaakt om de lokale besturen goed te informeren en te ondersteunen bij hun lokaal beleid ter zake. Zij gaat ervan uit dat het lokaal bestuur het best geplaatst is om hieromtrent beleid rond te voeren en geeft hun dan ook vertrouwen. Het is evenwel nog te vroeg om duidelijke tendensen of effecten van deze decentralisatie te kennen.

Voor de vraag over het resultaat van de studie over sociale leningen verwijst ze naar haar zeer uitgebreide antwoord van 26 oktober 2017 op de vraag om uitleg van Valerie Taeldeman (*Vragen om uitleg* Vl.Parl. 2017-18, nr. 229).

De volgende vraag van Gwenny De Vroe ging over de proefprojecten gemeenschappelijk wonen en de nog te conservatieve houding bij Ruimtelijke Ordening. In de laatste wijziging van de Vlaamse Wooncode, zoals principieel goedgekeurd voor het zomerreces, is de definitie van 'gemeenschappelijk wonen' opgenomen. Dat is de definitie die in verdere regelgeving van wonen zal worden gehanteerd en die desgewenst ook in de ruimtelijke ordening kan worden gebruikt. Het is uiteraard binnen de bevoegdheid Ruimtelijke Ordening dat men deze keuzes moet maken.

Wat de stand van zaken inzake 'housing first' betreft, verwijst de minister Gwenny De Vroe door naar collega Jo Vandeurzen, omdat de projecten integraal onder zijn bevoegdheid vallen.

De laatste vraag van Gwenny De Vroe was op welke manier het nog te verantwoorden is dat bijvoorbeeld een SHM of gemeente uitstel van heffing kan krijgen,

rekening houdende met het arrest van het Grondwettelijk Hof aangaande de fiscale gunstregimes. De minister vermoedt dat ze verwijst naar het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 151/2016 van 1 december 2016. Een hele analyse van dat arrest zou bij deze bespreking wellicht te ver leiden. Het lid kan in elk geval steeds een schriftelijke vraag indienen om bijkomende informatie te bekomen. De minister kan wel al meedelen dat naar haar inzicht artikel 28 van het ontwerp van optimalisatiedecreet Woningkwaliteit in geen geval in strijd is met het voornoemde arrest. Het Hof erkent dat een verschillende behandeling van verschillende personen of entiteiten niet uitgesloten is. De uitzonderingsbepaling waarin is voorzien, is haars inziens wettig en objectief gerechtvaardigd, houdt rekening met de specifieke functie van sociale woonactoren en de omgeving waarin ze opereren, en er is bovendien een evenredige verhouding tussen de maatregel en het beoogde doel.

5. Antwoorden van de minister betreffende de begroting voor Wonen voor 2019 op 22 november 2017

Vervolgens behandelt de minister de begrotingsvragen van Katrien Partyka, waarvan de eerste over de budgetverhoging inzake huursubsidie en -premie ging. Het afgeronde verschil met de laatste begrotingsaanpassing bedraagt 26 miljoen euro en is voornamelijk als volgt samengesteld: 16,8 miljoen euro op het huursubsidiebudget ten gevolge van nieuw beleid; afgerond 8 miljoen euro op het huurpremiebudget ten gevolge van nieuw beleid; en ruim 1 miljoen euro op het huurpremiebudget omwille van toegenomen druk.

Katrien Partyka vroeg ook waarom er minder geld gaat naar de renovatiepremie. De daling van het krediet op het begrotingsartikel van de renovatiepremie wordt in eerste instantie verklaard door het wegvallen van de eenmalige kredietverhoging van 5 miljoen euro in de begroting 2018 voor de actie rond brandveiligheid.

Wat de vragen over de huurwaarborglening betreft, wordt voorzichtigheidshalve gerekend met een raming van jaarlijks 10.000 huurwaarborgleningen van 2000 euro. Die huurwaarborgleningen zullen niet altijd gerecupereerd kunnen worden gezien de doelgroep waarop gefocust wordt. Het verlies wordt geraamd op 20 procent van het bedrag van de toegekende huurwaarborgleningen, al wil ze daar geen ruchtbaarheid aan geven. Ze rekent dan ook op de discretie van de leden. De 7 vte's zijn tevens bepaald in functie van de verwachte bijkomende werklast verbonden aan deze kredietverstrekking en de financiële opvolging. Voor de communicatie is er enerzijds de campagne rond het nieuw Vlaams Woninghuurdecreet inclusief de huurwaarborglening die door Wonen-Vlaanderen gecoördineerd wordt. Anderzijds zal VWF specifiek de aandacht vestigen op de mogelijkheden en de voorwaarden van de renteloze Vlaamse huurwaarborglening.

Op de vraag van Katrien Partyka over de 5 miljoen euro voor brandveiligheid, antwoordt ze dat het gaat om eenmalige middelen in de begroting van 2018. Na de Europese aanbesteding zal de 5 miljoen euro nog in 2018 worden vastgelegd, de uitbetaling volgt dan later in schijven. Met die 5 miljoen euro worden rookmelders en CO-melders gekocht en wordt er een sensibiliseringscampagne opgezet.

Wat haar vraag over het lokaal woonbeleid en de IGS-subsidies betreft, bevestigt de minister dat het vereffeningskrediet met 3,4 miljoen daalt. Dat komt omdat ze de BBC-cyclus volgen. In 2019 moeten alleen nog de tweede schijven uitbetaald worden. Als er in 2020 nieuwe bijkomen, worden opnieuw middelen ingeschreven in de begroting.

6. Repliek van de leden op 22 november 2018

Michèle Hostekint stelt vast dat het aantal aanvragen van de verzekering gewaarborgd wonen jaar na jaar daalt, hoewel het een mooi instrument is. Welke maat-

regelen neemt de minister om ze weer op te krikken? Zal ze in de nieuwe opdracht voor de volgende verzekeraar bepaalde voorwaarden opnemen op het vlak van informatie en communicatie? Mensen lijken immers gewoon niet te weten dat ze bestaat.

Ze kreeg ook geen antwoord op haar vraag over het streefdoel van de minister wat het bereik van de huursubsidie en -premie betreft, dat thans beperkt is tot 4,7 procent van de private huurders.

Minister *Liesbeth Homans* belooft de cijfers schriftelijk over te maken. Wat het bereik van de verzekering betreft, is er vergeleken met vorig jaar geen sprake van een daling maar een stagnatie. De doelgroep wordt nu uitgebreid omdat de bedragen van de geschatte waarde voor het eerst geïndexeerd worden. Bovendien komt er nog een campagne, niet alleen om de genoemde reden, maar ook vanwege de uitbreiding naar zelfstandigen. De campagne zal ook gericht worden op de banken, zodat iedereen die om een hypothecair krediet komt aankloppen, weet heeft van de verzekering gewaarborgd wonen.

Michèle Hostekint had begrepen uit haar eerdere antwoord dat de marktverkenning had geleerd dat de uitbreiding naar zelfstandigen haalbaar noch betaalbaar zou zijn. Minister *Liesbeth Homans* legt haar uit dat het toen over interims ging. *Michèle Hostekint* wil dan weten waar de middelen voor de uitbreiding naar zelfstandigen in de begroting staan. Minister *Liesbeth Homans* antwoordt dat daarvoor de nieuwe vrije beleidsruimte voor Wonen wordt ingezet. De precieze allocatie belooft ze te bezorgen.

Valerie Taeldeman vraagt of het klopt dat er binnenkort een nieuwe aanbesteding komt, aangezien het huidige contract bijna is afgelopen. Daarin zal dus de nieuwe categorie van zelfstandigen worden opgenomen? Minister *Liesbeth Homans* antwoordt bevestigend.

7. Indicatieve stemming over de begroting voor Wonen voor 2019 op 29 november 2018

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 wordt, wat het onderdeel Wonen betreft, bij indicatieve stemming aangenomen met 7 stemmen tegen 2.

II. Beleidsdomein Armoedebestrijding

1. Toelichting van de beleidsbrief Armoedebestrijding 2018-2019 op 15 november 2018

Minister *Liesbeth Homans* begint haar toelichting van de beleidsbrief Armoedebestrijding zoals elk jaar met een schets van de context. Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019, dat bijgestuurd werd in 2017, omvat alle acties van de voltallige Vlaamse Regering inzake armoedebestrijding. De voorliggende beleidsbrief geeft acties weer inzake de coördinatie van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid, innovatieve projecten om te experimenteren omtrent armoedebestrijdingsbeleid, en beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek. Voor specifieke acties omtrent overige thema's verwijst zij door naar de bevoegde ministers.

De eerste strategische doelstelling is voorkomen dat mensen in armoede en sociale uitsluiting terechtkomen. De eerste operationele doelstelling daarin luidt: het voorkomen van onderbescherming om te vermijden dat mensen in armoede en sociale uitsluiting terechtkomen. De minister hecht er veel belang aan dat het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid de omslag maakt van een hoofdzakelijk curatief beleid

naar een meer preventief beleid. Ook al beschikt Vlaanderen over een uitgebreid sociaal vangnet en kan men bij diverse overheden terecht voor een heel gamma aan tegemoetkomingen en maatregelen, slaagt niet iedereen er in om die rechten effectief op te nemen.

In dat kader zet de minister met het oog op het voorkomen van armoede waar mogelijk in op onder meer het automatisch toekennen van rechten. Bij de huursubsidie bijvoorbeeld is dat niet het geval, omdat zij niet wil inboeten op de woonkwaliteit. De werkzaamheden van de werkgroep Sociale Correcties hebben geleid tot een afwegingskader voor de afbakening van een doelgroep voor sociale correcties. Elke Vlaamse minister kan dat kader hanteren om bestaande sociale correcties te evalueren of voor de ontwikkeling van nieuwe sociale correcties. Uit het afwegingskader blijkt ook dat er binnen de Vlaamse overheid geen uniforme definiëring voor inkomenscomponenten of het gezinsbegrip bestaat. Daarom heeft zij wetenschappelijk onderzoek daarover besteld, waarop ze later belooft terug te komen.

Administratieve vereenvoudiging en informatie laagdrempelig ontsluiten, is eveneens belangrijk. In samenwerking met het Agentschap Informatie Vlaanderen werd een scan ontwikkeld in het kader van het project 'Informeren op maat', met als casus 'Ik heb een handicap'. Het gaat om een vernieuwende methodiek om publieke dienstverlening vanuit het oogpunt van de gebruiker toegankelijker en vraaggerichter te maken. De minister volgt de voortgang daarvan verder op.

Vervolgens vermeldt ze outreachend werken. Het is belangrijk om mensen in armoede zoveel mogelijk proactief te bereiken, en dus niet te wachten tot ze zelf de weg naar de dienstverlening gevonden hebben. In dat kader heeft ze in 2017 een projectoproep 'Aanklampend en outreachend werken ten aanzien van gezinnen met (zeer) lage werkintensiteit' gelanceerd. Doel is om generatiearmoede bij gezinnen met kinderen te doorbreken door de doelgroep op te zoeken en acties te ondernemen die de werkintensiteit van de ouders en de ontwikkelingskansen van de kinderen vergroten via een integrale aanpak. In totaal werden vijftien projecten geselecteerd. In 2018 werd een ondersteuningsaanbod opgestart voor deze projecten (lerend netwerken, leereffecten en goede praktijken). Ze worden verder opgevolgd.

Tweede operationele doelstelling is: systematisch onze beleidsmaatregelen toetsen aan de effecten op mensen in armoede. Om een goed inclusief beleid te voeren, is het belangrijk dat de wijzigende en nieuw te ontwikkelen regelgeving met een mogelijke impact op mensen in armoede preventief getoetst wordt op die effecten. Welnu, de minister volgt de uitvoering van de armoedetoetsen op. Voor een geactualiseerd overzicht van de uitvoering van de armoedetoetsen verwijst zij naar bijlage 6 van de beleidsbrief. Verder voorzag ze in ondersteuning van actoren die met een armoedetoets bezig zijn door vorming en door praktijktuitwisseling binnen het HPAO. Ook staat het team Armoedebestrijding steeds paraat voor gerichte ondersteuning. Zij zorgt verder voor ondersteuning van lokale besturen die een armoedetoets willen uitvoeren. Tot slot volgt ze in dit verband de uitwisseling op omtrent armoedetoetsen binnen België via het interfederale Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.

De derde operationele doelstelling heet: waken over een correcte beeldvorming omtrent armoede en zorgen voor een breed maatschappelijk draagvlak voor deze problematiek. Het voorkomen en bestrijden van armoede impliceert ook dat men oog moet hebben voor de houding ten aanzien van personen in armoede. De minister neemt daartoe volgende initiatieven.

De werkgroep Beeldvorming onder het HPAO heeft een overzicht van het aanbod van vormingen over armoede opgemaakt, om het aanbod beter op elkaar af te stemmen, zicht op goede praktijken te krijgen en eventuele hiaten op te sporen.

Zij ondersteunt het theaterproject Tiresias voor jongeren. De focus daarin is onder andere armoede. Er wordt een educatief pakket aan gekoppeld om te bespreken in de klaslokalen.

Zij ondersteunde het project 'Buddy bij de wieg', waarin studenten vroedkunde en sociaal werk gezinnen vanaf de zwangerschap laagdrempelige ondersteuning bieden en kunnen doorverwijzen naar hulpverlening. Dankzij deze ondersteuning is er ondertussen een aanbod in Ronse, Sint-Niklaas, Gent, Antwerpen, Turnhout en Hasselt.

Zij stimuleert ook de inzet van ervaringsdeskundigheid en participatie aan het beleid. In dat kader continueerde ze de financiering van de werking van de teams voor advies en ondersteuning van vzw De Link (ongeveer 70.000 euro op jaarbasis), die het gebruik van ervaringsdeskundigheid in armoede stimuleert bij de vormgeving van beleid. Op basis van de resultaten van de inspectie Onderwijs en de aanbevelingen van het Rekenhof, stuurt zij – in samenwerking met haar collega-ministers voor Welzijn en Onderwijs – waar nodig de ondersteuning van vzw De Link en haar TAO-werking bij.

Op basis van het wetenschappelijk onderzoek omtrent persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede heeft ze een projectoproep gelanceerd, waarop ze later terugkomt. Ze zal ook nog nagaan welk sensibiliserend initiatief gericht op Vlaamse ambtenaren kan genomen worden om de armoedeproblematiek blijvend onder de aandacht te brengen.

Daarop bespreekt ze de tweede strategische doelstelling: armoede op een effectieve manier bestrijden, met als eerste operationele doelstelling: het voeren van een structureel participatief armoedebestrijdingsbeleid. Armoedebestrijding is inderdaad een opdracht van alle beleidsdomeinen. Armoedebestrijding is verre van eenvoudig, want vraagt om een effectief samenspel van onder meer overheden, professionals, werkgevers, maatschappelijk middenveld, mensen in armoede zelf en hun netwerken. Ook is een combinatie van acties op verschillende niveaus en in verschillende beleidsdomeinen nodig. Daarom werd bij het begin van de regeerperiode het VAPA goedgekeurd, waarin alle beleidsmaatregelen van alle domeinen in de Vlaamse overheid opgenomen zijn die inzetten op het bestrijden van armoede.

Op 31 maart 2017 heeft zij gerapporteerd over de voortgang van het VAPA. Dat omvatte een stand van zaken van alle acties en van de armoedetoetsen, de Armoedemonitor 2017 en het werkingsverslag van het permanent armoedeoverleg. Vervolgens werd het VAPA op 7 juli 2017 bijgestuurd door de Vlaamse Regering, na advies van het HPAO. De bijsturing focust op maatschappelijke dienstverlening, gezin, werk, onderwijs en huisvesting. Daarmee wordt ingezet op de sterkste Vlaamse hefbomen inzake armoedebestrijding. De uitvoering van het VAPA wordt verder opgevolgd in samenwerking met het HPAO. In 2019 volgt een tweede voortgangsrapport.

Belangrijk om hier ook nog eens te vermelden is de projectoproep 'Preventie van uithuiszettingen in de private huurmarkt'. De projecten zijn inmiddels ingebed in alle CAW's door de minister van Welzijn in het kader van het Vlaamse plan tegen dak- en thuisloosheid.

De toegang tot voldoende en gezonde voeding voor mensen in armoede wordt gegarandeerd. Minder gezonde voedingsgewoonten liggen mee aan de basis van ongelijkheid op het vlak van gezondheid. In aanvulling van de maatregelen die reeds door de functioneel bevoegde ministers inzake gezondheid (minister Vandeurzen) en voeding (minister Schauvliege) worden genomen, geeft ze extra impulsen vanuit haar coördinerende bevoegdheid om gezonde voeding bij gezinnen in armoede te promoten.

Jaarlijks ontvangt Komosie een subsidie om als expertisecentrum op te treden inzake sociaal aan de slag gaan met voedseloverschotten. In het kader daarvan werkt men onder andere aan de verdere uitbouw van De Schenkingsbeurs en organiseert men diverse uitwisselingsplatformen voor organisaties met betrekking tot 1 euromaaltijden en sociale distributieplatformen, sociale restaurants enzovoort.

Er werden subsidies toegekend aan 22 projecten omtrent gezonde en betaalbare maaltijden gekoppeld aan integrale gezinsondersteuning, voor een totaal bedrag van 1.169.768 euro. Er zijn er ook meerdere projecten die werken met voedseloverschotten. Het bereik van deze projecten is sinds het begin steeds toegenomen: in 2016 werden 27.959 1 euromaaltijden verschaft, in 2017 waren dit er 49.761. Na afloop zal een eindevaluatie worden opgemaakt. De minister onderstreept op dit punt wel dat dit niet het speerpunt van haar armoedebeleid vormt en er slechts een onderdeel van vormt.

Vervolgens vernoemt ze de hefboomprojecten 'Gezonde voeding bereikbaar maken voor iedereen' en 'Distributief model voor gezonde voeding. Hefboom voor sociale activering'. Beide liepen af eind 2017.

Onder haar coördinatie werd overleg omtrent voedselhulp en voedseloverschotten opgestart, waarbij de ketenpartners als Fevia en Comeos, en sociale organisaties betrokken werden. Er werd gewerkt rond drie thema's: logistiek, gezonde voeding (waarover de inzichten aan de minister van Welzijn werden bezorgd) en een regelgevend- en ondersteuningskader. Ook dat werd inmiddels afgerond.

Op basis van de conclusies van de hefboomprojecten en het overleg omtrent voedselhulp en voedseloverschotten, lanceerde de minister in 2018 een projectoproep omtrent sociale distributieplatformen. Dergelijke platformen zamelen overschotten (voeding en niet-voeding) in en verdelen ze naar sociale organisaties (bijvoorbeeld sociaal restaurant, sociale kruidenier en dergelijke) en zo tot bij mensen in armoede. Sociale distributieplatformen bieden een meerwaarde op het vlak van tewerkstelling van kansengroepen inzake knelpuntberoepen als logistiek medewerker, kunnen een hefboom zijn voor meer kwalitatieve en gezonde voeding voor mensen in armoede en kunnen de impact op het milieu van de sector terugdringen. Zij vormen een noodzakelijke tussenschakel om voedseloverschotten tot bij sociale organisaties te krijgen.

Tweede operationele doelstelling is: versterkt inzetten op het voorkomen en bestrijden van armoede bij gezinnen met jonge kinderen. In dat kader wil ze de participatie van gezinnen met jonge kinderen in armoede versterken. Mensen in armoede participeren vaak niet of in mindere mate op meerdere domeinen tegelijk. Ook bij kinderen en jongeren in armoede kan men dat vaststellen, zowel ten aanzien van het beleid, als in de maatschappij. De minister overloopt haar maatregelen op dit vlak.

Op basis van de werkzaamheden van de werkgroep Participatie werden de richtlijnen omtrent een Verticaal Permanent Armoedeoverleg aangevuld en verfijnd. In bestaande structuren zoals het Horizontaal en Verticaal Permanent Armoedeoverleg worden verenigingen waar armen het woord nemen en ervaringsdeskundigen steeds ingeschakeld. Een ervaringsdeskundige versterkt de administratie.

Maar ook op participatie in de betekenis van concrete deelname van gezinnen in armoede aan maatschappelijke activiteiten, blijft zij sterk inzetten. Vanuit haar coördinerende bevoegdheid Armoedebestrijding zorgt ze voor impulsen om nieuwe methodieken uit te werken, aanvullend op het reguliere beleid. Zij heeft daartoe twee concrete projectoproepen gelanceerd, die zij via lerende netwerken opvolgt.

De negentien projecten 'Bruggen tussen sport en/of jeugdwerk en kinderen en jongeren in armoede' worden via tussentijdse rapporten nauwgezet opgevolgd. Zij bekijkt daarbij in het bijzonder of de doelstellingen inzake het duurzame bereik van kinderen en jongeren, initiatieven om financiële en andere drempels weg te nemen, en competentieverhoging van medewerkers in sport en jeugdwerk worden behaald. Ook hier neemt het bereik toe: in het eerste semester van 2017 lag het eenmalig bereik nog op 7748 kinderen en jongeren, in het eerste semester van 2018 lag het reeds op 11.504. De projecten worden ondersteund via een lerend netwerk.

Zoals reeds vermeld, heeft de minister een projectoproep 'Aanklampend en outreachend werken naar gezinnen met een (zeer) lage werkintensiteit' gelanceerd. Tot slot wil ze hier ook de werkgroep 'Toegankelijkheid van de dienstverlening' nog kort vernoemen. Die heeft een screeningsinstrument ontwikkeld dat aandachtsambtenaren kan helpen om de toegankelijkheid van dienstverlening voor maatschappelijk kwetsbare doelgroepen na te gaan.

Daarnaast moet ook ingezet worden op het sterker maken van kinderen, jongeren en ouders. In het kader van de projectoproep 'Brede gezinsondersteuning voor aanstaande en jonge gezinnen in armoede' subsidieert zij, samen met de minister bevoegd voor Welzijn, in de periode 2017-2019 zes projecten die vernieuwende en verbrede laagdrempelige initiatieven nemen inzake gezinsondersteuning voor aanstaande gezinnen en gezinnen met jonge kinderen met het oog op de bestrijding van kinderarmoede. Ze worden ondersteund via een lerend netwerk.

Eind 2017 werd het onderzoek omtrent persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede opgeleverd. Voor elk van de diverse werkmodellen werden sterktes, zwaktes en randvoorwaarden in kaart gebracht. De resultaten van het onderzoek werden verspreid naar alle relevante organisaties. Daarnaast heeft ze op basis van de resultaten een projectoproep gelanceerd die zich toespitst op het buddy-werkmodel. De begunstigden worden dit jaar nog bekendgemaakt. Het buddytraject van ATK sluit daar perfect bij aan. ATK startte in 2014, na een driejarig vooronderzoek met pilootprojecten, met een actieonderzoek naar buddywerking. Ze heeft in 2017 een subsidie van 195.000 euro toegekend om de uitrol over Vlaanderen te stimuleren.

Tot slot is ook het dichten van de digitale kloof cruciaal in het bestrijden van de armoedeproblematiek in Vlaanderen. In dat kader subsidieerde zij het project 'Wie Online'. In 2018 kende ze opnieuw een subsidie toe voor een periode van 1 jaar aan BLM vzw (een organisatie die werkzoekenden begeleidt naar tewerkstelling). Er wordt daarbij gewerkt aan zeven verbeterpunten om het project te versterken, bijvoorbeeld de uitbreiding van het aantal locaties of het aangaan van partnerschappen met andere organisaties (Samenlevingsopbouw, imec).

De derde strategische doelstelling is: we ondersteunen het beleid met een geïntegreerd bestuur, waarbinnen de eerste operationele doelstelling de coördinatie binnen de Vlaamse overheid betreft. Zoals eerder gezegd, moet iedereen in de regering zijn of haar verantwoordelijkheid opnemen om armoede terug te dringen. De bijsturing van het VAPA betekent niet dat er geen bijkomende maatregelen meer kunnen genomen worden, onderstreept de minister. Het actieplan is immers dynamisch, waarvan ze enkele voorbeelden geeft uit de begroting 2019.

Er komen opnieuw extra middelen voor het groeipad sociale economie (10 miljoen euro), net als voor de bouw en renovatie van sociale woningen (285 miljoen euro), naast 20 miljoen euro extra voor tegemoetkomingen in de huurprijs (huursubsidie/huurpremie). Er zal opnieuw een oproep sociale infrastructuur in de centrumsteden komen (6 miljoen euro). Er komen opnieuw extra middelen voor investeringen in

de kinderopvang (37 miljoen euro) en bijkomende middelen voor de aanwervingsincentives voor langdurig werklozen (13,7 miljoen euro).

Het Horizontaal Permanent Armoedeoverleg werd dynamischer gemaakt via diverse werkgroepen. De werkgroep Beeldvorming heeft een welkomstpakket opgesteld voor nieuwe aandachtsambtenaren. De overige resultaten van de diverse werkgroepen kwamen eerder al aan bod.

Tweede operationele doelstelling is: inzetten op verbinding en netwerken. Armoede bestrijden vergt niet alleen inspanningen van de Vlaamse overheid, maar ook van de lokale besturen. Het lokale niveau staat het dichtst bij de mensen en is vaak het best geplaatst om een antwoord te formuleren op de noden. Om de lokale besturen nog beter te kunnen ondersteunen in hun regierol werden de sectorale subsidiestromen ingekanteld in het Gemeentefonds. Bij projectoproepen heeft de minister steeds oog voor de lokale regierol. Daarnaast bestelde zij in 2016 wetenschappelijk onderzoek naar hoe lokale besturen invulling geven aan hun armoedebestrijdingsbeleid en hun regierol daarin, alsook naar de knelpunten die zij daarbij ervaren. Dat resulteerde in het najaar in een eindrapport, op basis waarvan het ondersteuningsaanbod voor lokale besturen vanuit de Vlaamse overheid verder kan vormgegeven worden. Bovendien biedt dat onderzoek ook inzichten en handvatten aan lokale besturen om zelf aan de slag te gaan. Er volgt begin 2019 een studiedag om de resultaten van het onderzoek te verspreiden. Tot slot blijft ze in dit verband de lerende netwerken lokale kinderarmoedebestrijding verder ondersteunen.

Ook afstemming met verschillende andere overheidsniveaus zoals de federale overheid is belangrijk. Daartoe subsidieert ze jaarlijks het interfederale Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, en neemt deel aan zijn beheerscomité en de begeleidingscommissie. Het tweejaarlijks verslag werd bezorgd aan de Vlaamse Regering, het Vlaams Parlement en de SERV. Voorts neemt ze ook deel aan het Belgisch Platform Armoedebestrijding.

In 2016 vond overleg plaats op administratief niveau met de VGC omtrent armoedebestrijding in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het uitblijven van een Brussels armoedeplan wordt door haar betreurd als een gemiste kans.

De derde operationele doelstelling is: het evalueren en actualiseren van de huidige regelgeving inzake armoedebestrijding. Eerder werden de sectorale subsidiestromen reeds ingekanteld in het Gemeentefonds en werd de rapportagefrequentie van het VAPA gewijzigd naar tweejaarlijks. Daarnaast werd een ruimer evaluatietraject opgestart samen met de minister van Welzijn om na te gaan waar de regelgeving verbeterd kan worden om armoede structureel te bestrijden. Hierbij werden alle relevante actoren betrokken. De nodige stappen tot actualisatie van de armoederegelgeving worden gezet in afstemming met collega-minister Vandeurzen en gebaseerd op de resultaten van de evaluatie.

Operationele doelstelling 3.4 is: het voeren van een efficiënt en onderbouwd beleid, gestoeld op kennisontwikkeling en -kruising, monitoring en evaluatie van armoede en het armoedebestrijdingsbeleid. Om een sterk beleid te voeren is het inzetten op kennisontwikkeling en monitoring inderdaad van groot belang. Op dat vlak vermeldt ze de jaarlijkse publicatie van de belangrijkste armoede-indicatoren door de Vlaamse Statistische Autoriteit. De recentste Armoedemonitor werd in maart 2017 samen met de voortgangsrapportage van het VAPA gepubliceerd. Hij is te vinden op de website van de studiedienst.

Bijkomend zet ze ook in op wetenschappelijke onderzoeken met betrekking tot armoede. Volgende onderzoeken zijn afgerond: één naar kritische succesfactoren van informele netwerkversterking van personen in armoede, en één naar de regierol van lokale besturen inzake armoede. Volgende onderzoeksopdrachten werden in

2018 gelanceerd: een onderzoek naar financiële geletterdheid van mensen in armoede in Vlaanderen, één omtrent een Vlaamse indicatorenset om armoede te meten en te monitoren, en één omtrent de gehanteerde concepten en definiëring omtrent inkomen en gezin binnen de Vlaamse overheid. Dat laatste is essentieel, merkt ze op, om cijfers over armoederisico's correct te vergelijken.

Daarop toont ze een grafiek met de laatste armoedecijfers van EU-SILC uit 2017, waarbij ze attendeert op het duidelijke verschil tussen de drie gewesten en het federale niveau. Voor inkomensjaar 2016 ziet men dat Vlaanderen de laagste notering ooit behaalt op vlak van armoederisico (samen met EU-SILC 2011), al blijft elke persoon met een inkomen onder de armoederisicodrempel (wat niet hetzelfde is als armoededrempel, onderstreept ze) er een te veel. Toch is het zo dat, terwijl Vlaanderen 9,8 procent noteert, Brussel 33,3 procent haalt. Het gaat dan ook haar verstand te boven dat in men in dat gewest nog steeds geen plan heeft opgemaakt. In de Europese vergelijking blijft Vlaanderen bij de top scoren, en moet het alleen Tsjechië laten voorgaan.

2. Toelichting van de begroting voor Armoedebestrijding voor 2019 op 15 november 2018

Vervolgens licht minister *Liesbeth Homans* de begroting toe. Op de begroting 2018 was er voor de coördinatie van het armoedebestrijdingsbeleid in een budget van 2.972.000 euro voorzien. Doordat de sectorale middelen voor de faciliteitengemeenten naar het Gemeentefonds werden overgedragen, zakt het beschikbare budget met 80.754 euro. Enkele subsidies (ter waarde van 41.000 euro) die bij het afslanken van de provincies werden overgedragen, werden verkeerdelijk aan Armoedebestrijding toegewezen. Ze werden overgedragen naar de correcte bevoegde ministers (Welzijn, Toerisme).

Bijgevolg bedraagt het budget in 2019 voor de coördinatie van het armoedebestrijdingsbeleid 2.853.000 euro, inclusief indexering. Ze onderstreept nogmaals dat dit uiteraard niet het enige budget is dat naar armoedebestrijding gaat binnen de Vlaamse overheid, maar dat ook middelen worden ingezet in de sociale economie, de sociale woningbouw, de activering van werklozen, onderwijs enzovoort.

3. Vraagstelling door de leden op 15 november 2018

3.1. Vraagstelling door Gwenny De Vroe

Gwenny De Vroe, van wie de fractie het streven naar een omslag van een curatieve naar een preventieve aanpak waardeert, gaat in op het omvangrijke fenomeen van inwoners die recht hebben op hulp en sociale dienstverlening maar er geen gebruik van maken. Er werd een wetenschappelijk onderzoek besteld over manieren om die ondoeltreffendheid van het sociale beleid en de eruit voortvloeiende ongelijkheid aan te pakken. Wanneer zijn de resultaten daarvan beschikbaar? Is dat nog deze legislatuur? Hoe apprecieert de minister zelf de vorderingen op dit vlak?

Vervolgens informeert zij welke meerwaarde de minister de voorbije jaren heeft kunnen realiseren ter versterking van haar Vlaamse beleid dankzij het samenwerkingsfederalisme uit het federale regeerakkoord. Het lid wijst erop dat de federale minister een partijgenoot van haar is.

Bij de tweede strategische doelstelling blijft Open Vld op zijn honger voor wat de globale evaluatie van het VAPA betreft, dat nochtans de methodiek bij uitstek is om een structureel en participatief beleid te voeren in deze complexe aangelegenheid. Er was een voortgangsrapport in 2017 en er volgt een nieuwe rapportage in 2019, maar hoe evalueert de coördinerend minister afgezien daarvan zelf de voor-

uitgang, nu het plan eind 2018 op zijn einde loopt? Welk percentage actiefiches is afgewerkt en hoeveel lopen nog? Hoe bestudeert haar kabinet de effecten?

Beleid is pas succesvol als het erin slaagt gedrag te beïnvloeden. De burger informeren op zich blijkt daartoe meestal niet te volstaan. Het lid herinnert aan de resolutie van haar fractiegenote Freya Saeys ter oprichting van een Vlaams team gedragsinzichten. Wat hebben de gesprekken van de diensten van de minister met het team over de resultaten van de screening van het VAPA met het oog op efficientiewinst in de armoedebestrijding, die begin oktober nog niet afgelopen waren, zoals de minister antwoordde op een schriftelijke vraag, inmiddels opgeleverd? Bij hoeveel van de 155 actiefiches kan de inbreng van het team meerwaarde bieden? In welke mate zal de minister de resultaten daarvan nog kunnen gebruiken ter sturing?

3.2. Vraagstelling door Piet De Bruyn

Piet De Bruyn wijst op het belang van de getoonde EU-SILC-cijfers. Vlaanderen heeft de plicht armoede efficiënt aan te pakken en het risico erop terug te dringen, in volle bewustzijn van de internationale context en van het rechtvaardigheidsprincipe. Niet elke ongelijkheid houdt immers een onrechtvaardigheid in. Met een budget van 2,8 miljoen euro kan de minister initiatieven nemen, maar niemand mag verwachten dat daarmee het hele antwoord kan gegeven worden.

De minister gaat terecht met dat geld op zoek naar methodieken en projecten die hiaten opvullen en een bijdrage leveren aan het ruimere debat, die zo mogelijk verder verdiept worden in een vervolgoproep. Piet De Bruyn twijfelt verder niet aan de bedoeling om succesvolle programma's onder de voogdij van de bevoegde ministers tot structureel beleid te laten uitgroeien. De coördinerend minister speelt daarin een belangrijke rol.

De armoedetoets raakt ingeburgerd, de toegevoegde lijst is vrij lang. Anderzijds werden sommige geannuleerd, zij het om volgens het lid aanvaardbare redenen. Hoe schat de minister zelf dat fenomeen in? Dringt een verfijning van het instrument zich op?

Verder is het streven naar de samenstelling van een Vlaamse korf van armoedeindicatoren terecht, om eindeloze discussies over de interpretatie van cijfers te vermijden. Hij waardeert de ambitie van de onderzoeksoproep door de minister. Wat is de timing? Zal een en ander klaar zijn als beleidsinstrument in de volgende legislatuur of bevindt het zich nog op academisch niveau en is de inzetbaarheid in het beleid pas voor later? Hij heeft dezelfde vraag over het onderzoek naar een uniforme definitie van gezin en inkomenscomponenten, waarvan hij de noodzaak tot stroomlijning bijtreedt. Wanneer mag men die resultaten verwachten?

Vervolgens pleit hij ervoor dat ook deze commissie zich buigt over de resultaten van de studiedag over het lokale armoedebestrijdingsbeleid. Tot slot vraagt hij wanneer de resultaten beschikbaar zijn van het evenzeer terechte onderzoek naar brugfiguren.

3.3. Vraagstelling door Bart Van Malderen

Bart Van Malderen merkte op dat de beleidsbrief de balans opmaakt van de realisaties in de voorbije bestuursperiode en van wat nog te doen staat. Weinig mensen zullen iets inbrengen tegen de grote doelen van armoede voorkomen, armoede bestrijden en een geïntegreerd beleid voeren. Relevanter echter dan de statistische vraag hoeveel fiches afgewerkt zijn of hoeveel armoedetoetsen uitgevoerd, is volgens het lid de vraag wat de impact van het beleid van de minister is geweest, hoe interessant die tellingen ook zijn.

Anderzijds is hij zich ervan bewust dat de vraag naar de impact niet eenvoudig is. Er zijn maatschappelijke tendensen waarop het beleid en in het bijzonder dat van de minister bij gebrek aan hefbomen niet veel invloed heeft. Ook bij de economische conjunctuur is niet altijd makkelijk te duiden hoe zij gevormd wordt door gebruik te maken van externe factoren dan wel door te stimuleren of af te remmen. Zeker is wel dat de sociale zekerheid na de crisisjaren 2009-2010 een stabiliserende rol speelde, terwijl ons land ondertussen achteraan bengelt wat economische groei betreft. Hij roept daarom de vraag op of vandaag wel voldoende van de conjunctuur gebruikgemaakt wordt om de ongelijkheid structureel terug te dringen.

Hij erkent dat het budget voor armoedebestrijding beperkt is, wat overigens een toekomstige regering niet belet meer middelen in te zetten of gerichter te sturen (waarbij hij verwijst naar de integratie van het Kinderarmoedefonds in het Gemeentefonds), maar dat neemt voor zijn fractie niet weg dat men de hefbomen sterker had kunnen benutten. Zo zijn sociale correcties weinig nodig als het beleid intrinsiek sociaal verantwoord is. Als men de onrechtvaardigheden vergroot, neemt de nood aan sociale correcties toe. In het begin van de legislatuur werden maatregelen als prijs- en drempelverhogingen genomen zonder armoedetoets, hoewel ze inherent de ongelijkheid vergrootten. Zelfs waar de armoedetoets wel werd uitgevoerd, blijven vragen over de impact open, zoals bij het groeipakket, waarvoor 3 miljard euro wordt ingezet, maar zonder selectiviteit om kinderarmoede te laten dalen, en met een aantal bijslagen, zoals de schooltoeslag, zonder wetenschappelijke evidentie over de bijdrage tot de participatie.

Naast de lijst van de armoedetoetsen wenst hij dan ook te vernemen welke wetgevende initiatieven en regeringsmaatregelen effectief op grond daarvan werden aangepast. Hoe schat de minister de impact van die maatregelen in? Zal zij een gedegen impactanalyse toevoegen aan de kwantificering van de fiches in de tweede voortgangsrapportage van het VAPA? Zo volstaat het aantal 1 euromaaltijden niet, maar moet men ook weten hoeveel gezinnen bereikt worden, wat de impact is op hun bestedingspatroon en of ze dat zelf als nuttig ervaren, ook al onderstreept hij dat hij blij is met elk lichtpunt.

Zonder meer positief is het project rond informeren op maat. Op het vlak van drempelverlagend taalgebruik is immers nog een grote weg af te leggen. Lessen uit andere sectoren kunnen perfect in dit beleidsdomein geïntegreerd worden, volgens het lid.

Bij de bewering dat de minister een meer proactieve aanpak van de armoede realiseerde, plaatst hij wel vraagtekens. Zo is de bijzin 'waar mogelijk' een blok aan het been van het automatisch toekennen van rechten. Niemand wenst immers het onmogelijke. Alternatieven zijn vaak wel mogelijk. Zo is het mogelijke probleem met de woonkwaliteit niet proportioneel met de mogelijke vergroting van het bereik. Kan de minister een overzicht geven welke rechten in deze legislatuur meer automatisch werden toegekend? Waar is zij dat nog van plan in de resterende zes maanden van de legislatuur?

Verder is hij teleurgesteld dat men, wat de sociale correcties betreft, na vijf jaar niet verder is gekomen dan een wetenschappelijke studie te bestellen over de plejade aan inkomensgrenzen en definities die de beeldvorming bemoeilijkt.

Dat gezinnen met lage werkintensiteit hoewel ze kunnen werken, een hoog risico op armoede lopen, is bekend. Hij is dan ook blij met de – reeds eerder aangekondigde – projecten maar op hoeveel gezinnen mikt men en op welke verhoging van de werkzaamheidsgraad? Wanneer zal de minister een project als geslaagd beschouwen?

Hij verzekert dat hij niet lacherig doet over de 1 euromaaltijden. Iedere gezonde maaltijd is een pluspunt, maar zij heeft op zich geen invloed op de armoedesituatie, zoals de betrokken gezinnen blijkens studiewerk zelf aangeven. Wat komt precies aan bod in de evaluatie? Worden gebruikers betrokken? Wordt ook de impact op het armoederisico bekeken, en de tevredenheid?

Verder bereiken hem echo's uit de wereld van de TAO dat er wachtlijsten voor de opleiding van ervaringsdeskundigen zijn ontstaan. Is er een capaciteitsprobleem? Wat is de huidige capaciteit? Kan hij een meerjarig overzicht krijgen? Zijn er inderdaad meer aanvragen dan plaatsen?

Sensibiliseren van ambtenaren vindt hij een waardevol project, dat evenwel in de beleidsbrief assertiever werd geformuleerd dan in de mondelinge toelichting door de minister vandaag. Hoe en wanneer denkt de minister dit aan te pakken, terwijl de legislatuur op zes maanden van haar afloop is?

Ook voor hem is de Armoedemonitor een black box. Het uitblijven van een nieuwe in het voorbije jaar deed al vragen rijzen. Wat bedoelt de minister precies met de omvorming naar een nieuwe publicatie? Zal zij zoals de voorbije monitoren toelaten een reliëfbeeld van de verschillende beleidsdomeinen vormen, ook al kon dat beeld diffuus zijn?

Vervolgens peilt hij naar de bij het begin van de legislatuur aangekondigde actualisering van de regelgeving. Wat is de stand van zaken? Wat is de bedoeling?

Ook wat de samenwerking met het federale niveau betreft, informeert hij naar de stand van zaken, in het licht van zijn grote rol (sociale zekerheid, fiscaliteit). Eurostat signaleert dat de sociale bescherming in België gezakt is van 43 procent naar 39 procent. Men antwoordt dat men inzet op werk, waarmee het lid het eens is, voor wie kan. Maar men moet er dan ook op letten dat de 9,8 procent die nog niet profiteert van de conjunctuur, niet wegzakt in diepere armoede, met name eenoudergezinnen die leven van een uitkering. De Vlaamse Regering nam dan ook niet de juiste beslissing door een nieuwe drempel aan te brengen in de kinderopvang door het laagste tarief niet automatisch toe te kennen maar te laten aanvragen. Ook de minister van Wonen heeft met Sociale Huisvesting een grote impact. Is zij bereid met die cijfers in de hand naar het federale niveau te stappen met de vraag om de uitkeringen zodanig te organiseren dat ze sociale bescherming bieden? In dat verband suggereert hij om aan de armoedetoetsen systematisch een vraag toe te voegen naar de impact op eenoudergezinnen.

Wat het lokale niveau betreft, attendeert hij op de noodzaak van de organisatie van solidariteit tussen de gemeenten. Vlaanderen wordt een mozaïek van gemeenten die inzetten op armoedebeleid en sociale huisvesting, en andere die dat percentage symbolisch houden. Wie echt een doorbraak wil in de cijfers, zal er nochtans voor moeten zorgen dat meer mensen goedkoper kunnen huren. De minister is bevoegd voor Wonen en Armoedebestrijding en moet op dat vlak een rol opnemen, oordeelt het lid, die herinnert aan de oproep van Decenniumdoelen.

Bart Van Malderen vraagt nog naar de deadline van de studie over sociale correcties. Idealiter moeten volgens hem de resultaten samen met de voortgangsrapportage over VAPA en de Armoedemonitor voorliggen.

3.4. Vraagstelling door Cindy Franssen

Cindy Franssen bevestigt dat haar fractie zich vindt in de strategische doelen en de principes van het armoedebestrijdingsbeleid. Zij noemt automatische toekenning, armoedetoetsen, administratieve vereenvoudiging, toegankelijke dienstverlening en outreachend werken. Vraag is of deze legislatuur voor een trendbreuk heeft

kunnen zorgen. Met het oog op die afweging hoopt ze dat de tweede voortgangsrapportage voor de ontbinding van de commissie wordt ingediend en grondig kan worden besproken.

Er zijn nog heel wat wetenschappelijke onderzoeken besteld, waarvan enkele voorspelbare, zoals die over de sociale correcties. Helaas zullen de resultaten ten vroegste van pas komen voor het nieuwe regeerakkoord en vervolgens voor de volgende minister. Het lid vraagt meer uitleg over de oproep over het bereiken van gezinnen met lage werkintensiteit. Worden daarin ervaringsdeskundigen betrokken? Zou men daarbij niet beter opnieuw inzetten op de WAW-methodiek uit de vorige legislatuur, die zeer intensief is maar ook het meest effectief en duurzaam?

Voor haar fractie is de ondersteuning van het lokale beleidsniveau een van de belangrijkste punten waarop het Vlaamse beleid de komende zes maanden moet inzetten. Zij vraagt meer details over de lokale armoedetoets.

Het onderzoek over informele netwerkversterking noemt zij een goede zaak, voor zover het een zoektocht naar oplossingen is en niet louter het in kaart brengen van wat al bekend is.

Op de 1 euromaaltijden gaat zij niet in, want zij acht het standpunt van haar fractie voldoende bekend.

Verder kan de interministeriële conferentie volgens haar een belangrijke rol spelen in de afstemming van begrippen en sociale correcties. Het lid acht een interfederale monitor wenselijk, die effecten op het geheel meet.

Zij wil graag meer uitleg over het sensibiliserend initiatief ter ondersteuning van Vlaamse aandachtsambtenaren.

Kunnen de beleidsaanbevelingen die voortkwamen uit de genoemde studiedag al overgemaakt worden?

Het blijvende engagement tegenover het interfederale steunpunt vindt haar fractie een positieve zaak.

In welke richting denkt de minister wat de actualisering van de regelgeving betreft? Is die nog voor deze legislatuur?

Het onderzoek over financiële geletterdheid noemt zij positief. Dat naar een Vlaamse set van armoede-indicatoren lijkt haar echter bizar. Er is toch al een Vlaamse budgetstandaard, die als instrument wordt gewaardeerd door middenveld en deskundigen?

Klopt het dat de studie over inkomens- en gezinsbegrip een verdieping is van die over sociale correcties? Dat die laatste een kluwen vormen, is al bekend en doorheen de jaren gegroeid. Ondanks een zekere uitzuivering ondertussen blijft de vraag welke correcties daadwerkelijk helpen. De studie is dan ook goed, maar vormt een titanenwerk, waarschuwt ze. Een kordate en duidelijke definitie, ook van de doelgroepen, is wenselijk. Sociale correcties moeten overigens onderscheiden worden van sociale tarieven. Wel had ze gehoopt dat men in deze legislatuur al een stap verder was geraakt dan de bestelling van een studie. Ook op dit punt is de interfederale samenwerking onontbeerlijk, merkt ze tot slot op.

3.5. Vraagstelling door Tine van der Vloet

Tine van der Vloet wil weten hoeveel reacties de lokale projectoproepen hebben opgeleverd. Werd al beslist welke worden uitgerold en hoeveel middelen ze krijgen? Ze wijst ook op het belang van de opvolging.

3.6. Schriftelijke vraagstelling door An Moerenhout

An Moerenhout, verhinderd om gezondheidsredenen, diende schriftelijk vragen in, zie bijlage 4 bij dit verslag.

4. Antwoorden van de minister op 22 november 2018

Minister *Liesbeth Homans* beantwoordt de vragen grotendeels thematisch, beginnend met het tegengaan van onderbescherming. Zij deelt mee dat in de strijd daartegen diverse stappen gezet zijn, gaande van het automatisch toekennen van rechten, over administratieve vereenvoudiging tot proactief informeren. Daarop geeft ze een aantal voorbeelden van het eerste.

Vanuit haar bevoegdheid Bestuurszaken heeft ze in het kader van Vlaanderen Radicaal Digitaal middelen uitgetrokken voor de automatische toekenning van de studietoelage. De sociale correctie inzake de watertarieven die deze regeerperiode werd ingevoerd, wordt eveneens automatisch toegekend. In het kader van het Groeipakket worden bijvoorbeeld de kinderbijslag en bijhorende sociale toeslagen automatisch toegekend, waarbij ze eraan herinnert dat die laatste uitgebreid zijn tot lage inkomens uit arbeid. In het kader van de Vlaamse Sociale Bescherming zal bijvoorbeeld de automatische toekenning van het recht op tenlasteneming voor mantel- en thuiszorg voor zorgbehoevenden worden ingevoerd. In het kader van de persoonsvolgende financiering wordt het basisondersteuningsbudget automatisch toegekend. Bij De Lijn worden stappen gezet richting de automatische toekenning van de Vervoersgarantie en de Verhoogde Tegemoetkoming. Een volledig overzicht van de sociale correcties en of ze al dan niet automatisch worden toegekend, vindt men als bijlage bij de beleidsbrief.

Voorbeelden van acties naast de automatische toekenning zijn de integratie van het OCMW in de gemeente via het decreet Lokaal Bestuur; de gelijkschakeling van inkomensgrenzen bij huurpremie en -subsidie; het afwegingskader voor het afbakenen van een doelgroep voor een sociale correctie, met daaraan gekoppeld wetenschappelijk onderzoek omtrent inkomenscomponenten en gezinsbegrippen enzovoort.

Op de vraag van Cindy Franssen of sociale tarieven onder sociale correcties vallen, antwoordt de minister dat, als men uitgaat van de definitie van sociale corrigerende maatregelen zoals gehanteerd door de werkgroep Sociale Correcties, namelijk beleid gericht op de vrijwaring of versterking van de inkomenssituatie van maatschappelijk kwetsbare groepen, zowel sociale tarieven als de genoemde maatregelen onder de noemer van sociale correcties vallen. Beide maatregelen zijn immers inkomensgetoetst.

Wat de armoedetoetsen betreft, is in het overzicht opgenomen waarom sommige dossiers geannuleerd werden. Men kan vaststellen dat daar steeds een duidelijke en afdoende reden voor was. Een armoedetoets op elke beslissing uitvoeren zou de legitimiteit en efficiëntie van het instrument uithollen. Het Netwerk tegen Armoede zelf is geen vragende partij. Er moet dan ook steeds zorgvuldig bekeken worden waar het instrument een meerwaarde kan betekenen.

De VAPA-lijst met armoedetoetsen is tot stand gekomen op advies van de Vlaamse aandachtsambtenaren en werd tijdens de legislatuur aangevuld met bijkomende

dossiers, waar de Vlaamse Regering het nuttig achtte om ze toe te passen. Vandaar ook de duidelijke toename in het aantal dossiers tussen de goedkeuring en de bijsturing van het VAPA.

Bart Van Malderen vroeg in welke wetgevende initiatieven er ook effectief een aanpassing is geweest ten gevolge van de armoedetoets en hoe de minister de impact ervan inschatte. Daarop geeft zij enkele voorbeelden voor armoedetoetsen die binnen haar bevoegdheden werden uitgevoerd. In het kader van de hervorming van het huursubsidiestelsel werden op vraag van de armoedeorganisaties de inkomensgrenzen voor de huurpremie opgetrokken, evenals het bedrag zelf.

In het kader van gemeenschappelijk wonen en nieuwe woonvormen werd het engagement genomen dat bevindingen die voortkomen uit de projecten zullen doorgegeven worden aan het federale niveau, wanneer die belangrijke inzichten opleveren omtrent samenwonenden en de mogelijke impact ervan op sociale bijstandswetgeving. Voor preventieve gezinsondersteuning, waarbij ook collega Vandeurzen betrokken was, heeft de armoedetoets in grote mate vorm gegeven aan de nieuwe regelgeving, en zo ook aan de projectoproep die erop volgde. Naar aanleiding van de armoedetoets omtrent het decreet Lokaal Bestuur werd onder andere de beleidsparticipatie in de memorie van toelichting sterker uitgewerkt, met meer aandacht voor mensen in armoede.

Voor de overige dossiers kan Bart Van Malderen een vraag stellen aan de functioneel bevoegde ministers. Hij vroeg verder of aan de armoedetoets een singletoets kan worden toegevoegd, maar dat wordt door de minister overbodig geacht. In de armoedetoets kan nu al rekening gehouden worden met kwetsbare groepen, zoals alleenstaanden of eenoudergezinnen. Dat is bijvoorbeeld effectief het geval geweest bij de hervorming van de watertarieven.

Op de vraag van Cindy Franssen naar de ondersteuning van lokale besturen inzake de armoedetoets, geeft ze mee dat het team armoedebestrijding binnen de administratie voorziet in ondersteuning inzake de lokale armoedetoets via de lerende netwerken lokale kinderarmoedebestrijding. Het is de bevoegdheid van de lokale besturen om te waken over de kwaliteit en continuïteit daarvan.

Wat sensibilisering betreft, peilde Bart Van Malderen naar het initiatief ten aanzien van de Vlaamse ambtenaren. Welnu, er wordt momenteel gewerkt aan een artikel om te publiceren in het magazine 13, waarbij gewezen wordt op de complexiteit van het thema en de nood aan inspanningen van iedereen, dus ook elke ambtenaar, om armoede te bestrijden. De rol van de aandachtsambtenaar wordt bijkomend toegelicht. De bedoeling is om het nog dit jaar te publiceren.

Op de vraag van Cindy Franssen naar een breder sensibiliserend initiatief dan wat al gepland is, antwoordt de minister dat zij nu al inzet op bredere sensibilisering via andere initiatieven, zoals bijvoorbeeld Tiresias, ArmenTeKort, ondersteuning voor opgeleide ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting en dergelijke.

Vervolgens gaat ze in op de vragen van Piet De Bruyn en Tine van der Vloet over de projectoproep informele netwerken, het resultaat en de timing. De bedoeling is om nog dit jaar de geselecteerde projecten bekend te maken, verzekert de minister. Ze bekijkt momenteel nog hoe ze de uitwisseling van ervaring en expertise tussen de projecten kan stimuleren en leereffecten kan verspreiden.

Hoeveel gezinnen zullen er bereikt worden met de projecten outreachend werken, vroeg Bart Van Malderen. De projecten kennen een verschillend vooropgesteld bereik en een verschillende looptijd, legt de minister uit. Projecten zijn geslaagd als zij de vooropgestelde doelen uit hun projectvoorstel realiseren. Dat verschilt uiteraard per project. De overkoepelende doelstelling is dat er succesvolle prak-

tijken, leereffecten en methodieken uit de projecten voortkomen, die breder kunnen uitgerold worden om zowel de werkintensiteit van de ouders als de ontwikkeling van kinderen in gezinnen met een zeer lage werkintensiteit te verhogen.

Cindy Franssen wou daarbij nog weten of EDAS betrokken wordt en of niet beter ingezet wordt op de WAW-methodiek. Voor meer informatie verwijst de minister naar de website van het team Armoedebestrijding, die zij bekend acht. Verder is het aan de projecten zelf om de betrokkenheid van de doelgroep vorm te geven, alsook integrale ondersteuning. Beide waren dan ook een beoordelingscriterium in de projectoproep. Er wordt niet vastgehouden aan één methodiek, het is aan de indieners zelf om te bepalen wat volgens hen het beste werkt. Bovendien is het ook in belangrijke mate de doelstelling om mensen te bereiken die vandaag nog niet bekend zijn bij de hulp- en dienstverlening.

Vervolgens gaat ze in op de veelbesproken 1 euromaaltijden, die nooit, zoals ze verzekert aan Bart Van Malderen, het speerpunt van haar beleid zijn geweest. Ze verduidelijkt dat de projecten meer doen dan alleen gezonde en goedkope maaltijden verstrekken. Er is een heel netwerk aan integrale ondersteuning aan gekoppeld, waarbij ze huiswerkbegeleiding, e-inclusie, schuldhulpverlening en woonbegeleiding vermeldt. De evaluatie zal dan ook naar beide aspecten van de projecten gaan: zowel het bereik inzake de maaltijden als de gekoppelde gezinsondersteuning. Naast de rapportages die steeds tussentijds zijn opgevraagd, gaat men ook in gesprek met alle projecten om de kwantitatieve gegevens ook aan te vullen met kwalitatieve input voor de evaluatie.

Zoals reeds aangegeven bij eerdere vragen in het parlement, gaat het om experimentele projecten vanuit haar coördinerende bevoegdheid. De bedoeling is steeds geweest om het gezin als geheel op een integrale wijze te ondersteunen, terwijl men in de scholen alleen de kinderen bereikt. Niets staat de minister van Onderwijs echter in de weg om maaltijden op structurele wijze in de scholen aan te bieden.

Volgende punt is het VAPA, waarover An Moerenhout een reeks vragen indiende. De minister is alvast blij met de erkenning dat de projecten die zij deze regeerperiode heeft gesteund als waardevol worden beschouwd door Groen. Het is echter intellectueel oneerlijk om te concluderen dat er geen structurele maatregelen genomen worden. Zoals reeds meermaals toegelicht en benadrukt werd, geeft het VAPA alle acties van de Vlaamse overheid inzake armoedebestrijding weer. Het zijn dan ook de andere beleidsdomeinen (bijvoorbeeld Werk, Welzijn of Onderwijs) die de structurele maatregelen waarnaar het lid verwijst, nemen. Haar beleidsbrief Armoedebestrijding betreft enkel een weergave van de coördinatie, beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek en experimentele projecten. De beleidsbrief Armoedebestrijding dient dus samen gelezen te worden met het VAPA en zijn voortgangsrapportages en bijsturing. Die laatste maakten trouwens al meermaals voorwerp uit van bespreking in de commissie.

Voor maatregelen omtrent personen met een migratieachtergrond kan men terecht in het Horizontaal Integratiebeleidsplan en de beleidsbrief Inburgering. Maatregelen met betrekking tot laaggeschoolden worden genomen binnen de bevoegdheden Werk, Onderwijs maar ook bijvoorbeeld Inburgering. Die kan men terugvinden in die beleidsbrieven. Voor de VDAB verwijst ze naar de minister van Werk. Met het project ‘Wie Online’ voorziet ze in openbare computerruimtes die doelgroepnabij zijn en waar tevens begeleiding aan gekoppeld is.

Er waren ook vragen over de vooruitgang en de algemene impact van het VAPA. Zoals al gekaderd door diverse vraagstellers, is het meten van impact inzake armoede echter geen sinecure. Men kan immers moeilijk uitzuiveren wat de impact is van externe factoren als bijvoorbeeld de economische conjunctuur enerzijds en

beleidsmaatregelen anderzijds. Ook zou dan nog eens moeten uitgesplitst worden wat de impact is van de diverse bevoegde bestuursniveaus.

Bij het tweede voortgangsrapport over het VAPA zal sowieso op actieniveau gerapporteerd worden over de impact op basis van de vooropgestelde indicatoren. Gezien de complexiteit om de impact van het beleid nauwkeurig in kaart te brengen, heeft de minister ook wetenschappelijk onderzoek inzake meting en monitoring besteld. Doel is in kaart te brengen waarop Vlaanderen een rechtstreeks effect kan uitoefenen, zodat men daaraan realistische doelstellingen kan koppelen. Dat was trouwens een aanbeveling van professor Ive Marx tijdens een gedachtewisseling over de bijsturing van het VAPA, memoreert de minister.

Volgende punt wordt gevormd door de terechte vragen over de IMC door Bart Van Malderen en Cindy Franssen. Zoals men weet ligt het roterend voorzitterschap van de IMC bij het Waalse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap. Op heden heeft er nog geen IMC plaatsgevonden. Zij wacht dan ook verdere initiatieven van het voorzitterschap af en stelt zich in de tussentijd constructief op. Uiteraard is zij bereid om informatie die zou voortkomen uit het onderzoek omtrent inkomenscomponenten en gezinsbegrippen, te delen op een IMC.

Op de vraag van Bart Van Malderen over de samenwerking met het lokale niveau, meer bepaald of de minister een rol wenst op te nemen in de intergemeentelijke solidariteit, antwoordt ze dat er al mechanismen bestaan om te voorkomen dat gemeenten hun verantwoordelijkheid inzake bepaalde thema's niet zouden opnemen. Inzake sociale huisvesting gaat het dan om het bindend sociaal objectief, zijnde de verplichting dat 9 procent van de gemeentelijke woongelegenheden sociaal is. Dat wordt jaarlijks gemeten, en er is ook een tweejaarlijks voortgangsrapport. Daarnaast wordt in het kader van het plan tegen dak- en thuisloosheid, onder coördinatie van minister Vandeurzen, gewerkt met bovenlokale netwerken om de problematiek aan te pakken. Ze onderstreept in dit verband wel dat de regering de lokale besturen tijdens deze regeerperiode meer autonomie en verantwoordelijkheid gaf, omdat ze in hun kracht gelooft. Zij moeten die dan ook zelf opnemen, al wil ze uiteraard wel helpen.

Wat de evaluatie van de regelgeving betreft, waarover Bart Van Malderen en Cindy Franssen vragen hadden, werkt de administratie, op dit moment en op basis van alle gesprekken met belanghebbenden in het kader van de evaluatie, concrete voorstellen uit ter actualisering van de regelgeving. Het is echter nog te vroeg om te zeggen welke richting dat juist zal uitgaan. Zoals men weet, valt het decreet Armoedebestrijding ook onder de bevoegdheid van minister Vandeurzen, met wie uiteraard wordt afgestemd.

Voor het wetenschappelijk onderzoek over meting en monitoring, loopt momenteel de gunningsprocedure, waardoor de exacte timing nog niet duidelijk is. Zoals daarnet aangegeven, beschikt men thans niet over duidelijke indicatoren om de impact van het Vlaamse beleid in kaart te brengen. Er wordt daarom gevraagd om in het buitenland te gaan kijken hoe armoede op nationaal, regionaal en lokaal niveau wordt gemeten en wat Vlaanderen daaruit kan leren. De minister herhaalt dat ze wil vermijden dat appels met peren worden vergeleken. Ook van het wetenschappelijk onderzoek omtrent inkomen en gezin loopt de gunningsprocedure nog en kan zij de exacte timing nog niet geven.

Volgende thema wordt gevormd door de cijfers. Bart Van Malderen vroeg of er geen Armoedemonitor had moeten zijn in april, en of de minister dat wenste te vereenvoudigen dan wel vervangen door een andere soort publicatie. De timing van de Armoedemonitor was vroeger steeds juni of september. In 2017 werd dat op vraag van de minister vervroegd om de monitor te kunnen opnemen in het voortgangsrapport van het VAPA als basis voor de bijsturing. Sinds de wijziging van

de Studiedienst van de Vlaamse Regering tot de Vlaamse Statistische Autoriteit, beslist deze instelling echter autonoom over hoe en wanneer statistieken gepubliceerd worden. De minister heeft vernomen dat er nog dit najaar een publicatie zou komen. Zij heeft er wel op aangedrongen om de rijkdom aan informatie in de Armoedemonitor te waarborgen.

Wat de kinderarmoede betreft, verwijst ze An Moerenhout naar de slide die zij bij haar toelichting toonde met de recentste EU-SILC-cijfers over personen met een armoederisico, wat niet hetzelfde is als armoede zelf. Vlaanderen blijkt met 9,8 procent op het laagste niveau sinds 2004 te staan. Het lid springt overigens selectief om met cijfers. Volgens haar ligt het armoederisico in België hoger dan ooit. Dat klopt, maar ze vergeet er dus wel bij te zeggen dat het in Vlaanderen lager ligt dan ooit, in tegenstelling tot Brussel en Wallonië. In dat verband merkt de minister nogmaals op hoe onwaarschijnlijk ze het vindt dat Brussel nog steeds geen armoedeplan heeft. Wat de zogenaamde stijging van het risico op monetaire armoede betreft, repliceert de minister dat er voor Vlaanderen helemaal niet van een stijging kan gesproken worden, waarbij zij nogmaals naar de genoemde slide verwijst.

Tot slot behandelt ze nog een aantal vragen die niet binnen een thema pasten. Zo stelde Gwenny De Vroe een vraag over de gesprekken omtrent gedragsinzichten. De minister legt uit dat ze nog lopen. Er wordt bekeken of het haalbaar is om daar deze regeerperiode nog iets mee te doen. Ze onderstreept wel dat de gesprekken voldoende tijd moeten krijgen.

Op de vraag van Bart Van Malderen over het capaciteitsprobleem voor de opleiding voor ervaringsdeskundigen, antwoordt ze dat het de minister van Onderwijs is die instaat voor de financiering van De Link voor wat betreft de organisatie van de opleiding tot ervaringsdeskundige. Het lid dient zich met zijn vraag dan ook tot de bevoegde minister te wenden.

Wat het regelgevend kader inzake voedselhulp betreft, waarover An Moerenhout een vraag indiende, heeft ze een projectoproep gelanceerd voor de uitrol van sociale distributieplatformen. Zij dienen tijdens de projectperiode sterke aandacht te besteden aan de financiële voortzetting van hun model na afloop van de projectperiode.

5. Repliek van de leden op 22 november 2018

Bart Van Malderen is teleurgesteld over de stand van zaken voor bepaalde basisonderdelen van het beleid. Uit de opsomming van de minister kan men niet concluderen dat er op het vlak van onderbescherming vooruitgang is geboekt. De lijst, die best waardevolle dingen bevat, verschilt niet van de vorige, en dat was ook vorig jaar zo. De kritiek moet dan ook steevast herhaald worden. Als voorbeeld geeft hij de sociale correctie op de waterfactuur, die een veel te klein bereik heeft. Verder is de impact van de hervorming van de kinderbijslag tot groeipakket op kinderarmoede veel te bescheiden omdat zij dood gewicht meesleept zoals de toeslag voor de deelname aan kleuteronderwijs. Met de inzet van 3 miljard euro verwacht men op kruissnelheid een effect van 1 procentpunt, een ambitie die gerust hoger had gemogen. Over de volgende stap in de automatisering van de studietoelage, die thans al half geregeld is (met gunstig gevolg voor het bereik), kreeg hij geen informatie. Hij concludeert dan ook dat er eigenlijk geen nieuws is.

Hij heeft vragen over de manier waarop de regering de coördinatie voert, want de minister verwijst voor andere beleidsdomeinen dan de hare naar haar collega's. Waarom is er een coördinerend minister van Armoedebestrijding?

Op de vraag naar de armoedetoets voor eenoudergezinnen antwoordt ze dat die mogelijk is. Wat het lid echter wil, is dat hij systematisch gebeurt. Samen met jongeren vormen zij de groep die het meest naar voren komt in de stijging van OCMW-steuntrekkers. Zij lopen het hoogste risico, maar wat doet de Vlaamse Regering met die wetenschap?

Over het voornemen om ambtenaren te sensibiliseren, heeft hij zich in eerste instantie positief uitgelaten, maar het blijkt nu om niet meer te gaan dan een artikel in het personeelsblad, een eerder bescheiden ambitie naar zijn oordeel.

Hij is het ermee eens dat de discussie niet mag gaan over cijfers na de komma en hun interpretatie, maar dat neemt niet weg dat men zich een beeld moet kunnen vormen. Op de vraag over hoeveel gezinnen met lage werkintensiteit bereikt moeten worden met de projecten, antwoordt de minister eenvoudig dat ze allemaal verschillend zijn en dus niet op te tellen. Dat roept vragen op naar de meting van de impact. Bij de 1 euromaaltijden wordt het armoederisico van de doelgroep niet eens bekeken, heeft hij begrepen. Hij kreeg ook evenmin te horen dat die groep zelf zal bevraagd worden. Die geeft in eerder onderzoek nochtans aan dat hij liever de middelen krijgt om thuis zelf te koken. De andere begeleidingsvormen waardeert hij, maar dan los van de sociale restaurants.

De Link is wel degelijk een vzw die onder de bevoegdheid van de minister valt en bezig is met het thema armoede. Heeft zij er contact mee? De vereniging blijkt door besparingen afhankelijk te zijn van projecten en heeft het moeilijk om het hoofd boven water te houden. Als het vaartuig kapseist, dan verliest men expertise die sinds 2003 is opgebouwd. Is de minister op de hoogte van de genoemde financiële problemen en is zij bereid structurele ondersteuning te bekijken?

An Moerenhout volgt zijn analyse. Ook Groen betreurt dat de minister vasthoudt aan haar weigering om de 1 euromaaltijden op school aan te bieden. Het lid waardeert wel de evaluatie. Verder is het goed om vertrouwen te hebben in de lokale besturen wat betreft de bewaking van de kwaliteit en de continuïteit van de armoedetoets, maar dat neemt niet weg dat de Vlaamse overheid een stevige rol kan spelen in de stroomlijning en ondersteuning daarvan. Tot slot vraagt ze een verklaring voor het ontbreken van een armoedetoets op het Vlaams Woninghuurdecreet en de verhoging van de huurwaarborg.

Minister *Liesbeth Homans* antwoordt dat de reden zeer eenvoudig is. Tijdens de totstandkoming is een zeer uitgebreid wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd en werden zeer diverse actoren betrokken, zoals de Huurdersbond, waardoor een armoedetoets overbodig werd.

Zij legt de heer Van Malderen nogmaals uit dat de strijd tegen de onderbescherming meer inhoudt dan automatische toekenning van rechten. Zij heeft daarvan bovendien slechts voorbeelden gegeven en niet de hele lijst van alles wat in dat kader is gerealiseerd.

Wat de coördinerende rol betreft, wijst zij het parlement op zijn eigen verantwoordelijkheid om het thema zo breed mogelijk op de agenda te plaatsen. Zij kan alleen maar vaststellen dat in andere commissies zeer weinig vragen over armoede zijn gesteld.

Verder heeft zij contact gehad met De Link. Op haar deel van de subsidiëring is geen euro bespaard, onderstreept ze. Structurele financiering is iets dat met minister Vandeurzen moet besproken worden, onder wiens bevoegdheid dat volledig valt op grond van het Armoededecreet.

Bart Van Malderen kreeg nog geen antwoord op zijn vraag naar de bevraging van de doelgroep voor de 1 euromaaltijden. Verder kaatst hij de bal terug door te antwoorden dat, als het de verantwoordelijkheid van het parlement is om andere ministers te ondervragen, het dan ook die van haar is als coördinerend minister om hetzelfde te doen. Waarom voert zij anders die titel? De Link illustreert dat, waarbij hij nog waarschuwt dat de vzw mogelijk in november de boeken neerlegt, als de minister niet ingrijpt. Hij dacht dat de regering collegiaal besliste. Heeft zij haar collega's er niet op gewezen dat een werkvorm dreigde te verdwijnen als gevolg van besparingen? De begroting is het geschikte moment om daar iets aan te doen. Wat houdt haar tegen om de genoemde expertise te vrijwaren?

Minister *Liesbeth Homans* gaat op die laatste vraag, die nog nooit is gesteld in de commissie Welzijn, niet verder in. Verder vult ze nog aan dat brede betrokkenheid van de doelgroep een van de vereisten was bij de projectoproep 1 euromaaltijden en dat dit ook het geval is bij de evaluatie.

6. Indicatieve stemming over de begroting voor Armoedebestrijding voor 2019 op 29 november 2018

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 wordt, wat het onderdeel Armoedebestrijding betreft, bij indicatieve stemming aangenomen met 7 stemmen tegen 2.

III. Beleidsdomein Gelijke Kansen

1. Toelichting van de beleidsbrief Gelijke Kansen 2018-2019 en van de begroting voor Gelijke Kansen voor 2019 op 29 november 2018

Minister *Liesbeth Homans* stelt voor de toelichting over te slaan omdat bij de opening van de vergadering alleen commissieleden van de N-VA-fractie aanwezig zijn, van wie zij weet dat die de beleidsbrief hebben gelezen. De aanwezige commissieleden stemmen daarmee in.

2. Vraagstelling door de leden op 29 november 2018

2.1. Vraagstelling door Piet De Bruyn

Piet De Bruyn stelt vast, nu het einde van de beleidscyclus nadert, ook al is hij nog niet helemaal afgelopen, dat de onduidelijkheid en de ergernis over de overheveling van de bevoegdheid over gelijke kansen van de provincies naar Vlaanderen ondertussen achter ons ligt. Zelf kijkt hij uit naar de in het vooruitzicht gestelde studiedag over de rol van lokale besturen. Wanneer vindt hij plaats?

Vervolgens suggereert hij het op te richten platform voor politiek verantwoordelijken en lokale ambtenaren ook te gebruiken voor de verspreiding van informatie over de omgang met LGTB, meer specifiek over de opvang van de ouderen onder hen in woonzorgcentra, al dan niet in overleg met Welzijn. En passant wijst hij er de commissie op dat de Holebifoon van naam is veranderd en nu Lumi heet.

Niemand betwijfelt het nut van de expertendatabank, maar zij blijft te weinig gebruikt. Hij hoopt dat de terechte veranderingen die de minister aanbracht, dat zullen wijzigen. De idee van een maandelijkse nieuwsbrief noemt hij interessant. Hoe wordt hij bekendgemaakt en wie vormt de doelgroep?

Intersectioneel beleid krijgt terecht aandacht, want er zijn heel wat kruispunten die het voor de LGTB-gemeenschap extra moeilijk maken, zoals dat van gender,

seksuele identiteit en etniciteit. Hij informeert naar de projectoproep en de andere acties die de minister plant. Wanneer mag men de uitrol verwachten?

Verbaal en fysiek geweld tegenover LGTB komt nog steeds veel te vaak voor, zoals hijzelf al mocht ervaren, wat in het bijzonder voor wie jong is of pas uit de kast kwam, confronterend en intimiderend is. Om het gebrek aan acceptatie te bestrijden, is het belangrijk om te weten hoe vaak dergelijk gedrag voorkomt, in welke vormen en wat het profiel van de daders is. Voor die kennis moet de aangiftebereidheid omhoog. De ontwikkeling van een website voor e-learning noemt hij een zinvol initiatief.

Hij dankt de minister voor de steun aan de ontwikkeling van Sam & Lily, het educatieve materiaal over seksuele diversiteit voor -12-jarigen, tegen de vragen en zelfs weerstand van een deel van de ouders in. Nieuw was ook het werken rond intersekse, een thema dat ook internationaal nog recent is. Een studie naar het wenselijke beleid op dit vlak heeft geleid tot de website www.ideminfo.be, die hij een belangrijke stap noemt. Er wordt feitelijk correcte informatie samengebracht uit verschillende invalshoeken (medisch, maatschappelijk, juridisch, zorg), waartussen een mooie middenweg is gevonden. De site is meer dan verdienstelijk als noodzakelijke, eerste stap, besluit hij.

Hij zou graag kennisnemen van de eindconclusies van het aangekondigde vervolgonderzoek naar het sociaal en mentaal welbevinden van transgenders tussen 14 en 24, in uitvoering van de aanbevelingen uit de resolutie daarover van 2 april 2014.

Hoewel het recente onderzoek naar discriminatie op de huurmarkt leert dat LGBT's niet gediscrimineerd worden, pleiten sommigen voor nader onderzoek met acteurs. Het lid verkiest echter om te focussen op acutere problemen zoals de intersectionaliteit van religie en seksuele identiteit, hoezeer hij elke vorm van discriminatie ook verwerpelijk vindt.

2.2. Vraagstelling door Tine van der Vloet

Tine van der Vloet is blij dat de installatie van de Vlaamse participatieraad handicap heeft plaatsgevonden. Belangrijk is ook dat de experimentele projecten over inclusie zijn doorgetrokken naar andere beleidsdomeinen. Vervolgens informeert zij over welke periode de eerste meting gaat die de Vlaamse Statistische Autoriteit in maart 2019 publiceert op grond van de oorspronkelijk door de UGent ontwikkelde indicatorenset voor de monitoring van de maatschappelijke positie van mensen met een handicap. Wordt het resultaat vergeleken met een nulmeting?

Inter levert mooi werk op het vlak van de toegankelijkheid. Het werkt inmiddels samen met 25 gemeenten, wat veel te weinig is. Het is dan ook goed dat er in de komende jaren verder wordt op ingezet.

Vervolgens peilt ze naar de inzet van een stemcomputer met audiomodule voor blinden in Mechelen en Aalst. Verliep dat positief? Wordt het volgend jaar verder uitgerold?

2.3. Vraagstelling door Elke Van den Brandt

Elke Van den Brandt is verbaasd dat er geen toelichting was, terwijl zij slechts drie minuten te laat kwam. Zij neemt er akte van dat men snel komaf wil maken met een nochtans belangrijk beleidsdomein.

De *voorzitter* legt haar uit dat de beslissing is genomen door de aanwezige commissieleden, die verklaarden de beleidsbrief al gelezen te hebben. Daardoor is de ruimte voor het debat zelfs toegenomen.

Elke Van den Brandt treedt de beleidsbrief bij dat de resultaten van het gelijkekansenbeleid niet op op korte termijn te meten zijn. De beleidsperiode duurde evenwel vijf jaar, wat wel een langere termijn is. Heeft de minister zelf het gevoel dat veel stappen vooruit zijn gezet in die periode? Hoe ziet zij de kwalitatieve evolutie en welke factoren zitten daar volgens haar achter? Het lid geeft de genderverhoudingen en het debat over quota als voorbeeld. Zij erkent dat er een aantal boeiende en soms onverwachte campagnes zijn geweest, maar de vraag is wat hun effect was.

Nadat de evaluatie van de expertendatabank had uitgewezen dat ze te weinig gebruikt wordt, beloofde de minister een andere aanpak, waarin in de voorliggende beleidsbrief een klein stapje wordt gezet. Denkt zij dat ze daarmee de databank kan doen werken? Het is jammer dat men uitsluitend mannen in panels blijft zien.

Het infopunt transgender noemt ze een heel goed initiatief, waarbij ze peilt naar de complementariteit van Gelijke Kansen en Welzijn.

Verder vraagt ze al een eerste inzicht in de genoemde, nieuwe studie over handicap. Wordt daarin ook gekeken naar de kloof op de arbeidsmarkt, in het licht van de thans ontbrekende gegevens over de loo(pbaa)nkloof?

De maatregelen om de genderloopbaankloof te dichten zijn waardevol, maar er wordt soms tegen ingegaan door die in andere beleidsdomeinen. Zo zal zorgverlof, dat meer door vrouwen wordt opgenomen, niet meetellen in de pensioenberekening, wat de kloof opnieuw vergroot. Het lid betreurt dat. In gender lopen veel projecten, wat goed is, maar op een bepaald moment moeten die kunnen verduurzamen. Als voorbeeld van een belangrijk project dat twee jaar expertise mocht opbouwen, noemt ze KliQ in woonzorgcentra, maar dat voortaan met eigen financiering moet werken, wat helaas drempelverhogend is. Het lid ziet te veel van dergelijke tijdelijke projecten stoppen.

Wat transgender betreft, waardeert ze de brochure 'Van rups tot vlinder', en het eerder genoemde infopunt. Er is immers nog veel sensibilisering nodig, zoals de commotie over 'Girl' toont. Wat zijn de plannen van de minister om de diversiteit van rolmodellen te vergroten?

Tot slot, wat de studie over discriminatie op de huurmarkt betreft, betreurt ze eveneens dat van de reactie van Unia, waarover de minister reeds verschillende scherpe uitspraken deed, eens te meer een karikatuur wordt gemaakt. De organisatie zei enkel dat ze wel degelijk klachten ontvangt, met name over discriminatie tijdens de fase van het bezoek. Het is de rol van Çavaria en Unia om die ernstig te nemen, en daarover onderzoek te bepleiten. Het lid aanvaardt dat men discussieert over de methode maar niet dat men de volgens haar legitieme vraag terzijde schuift als irrelevant. Als men gelijke kansen ernstig neemt en wil dat mensen durven hun nek uitsteken en klacht neerleggen, moet men ook voor een klimaat zorgen waarin de instanties waar ze terechtkunnen, ernstig worden genomen zonder er een karikatuur van te maken, besluit zij.

2.4. Vraagstelling door Els Robeyns

Els Robeyns wil weten hoe de minister de overheveling van de provinciale bevoegdheid evalueert. Wie is betrokken bij het in kaart brengen van de lokale noden en hoe wordt het genoemde platform in kaart gebracht? Wanneer worden de goede praktijken inzake toegankelijkheid overgemaakt aan de lokale besturen? Worden de voorbije initiatieven om de deelname te faciliteren van personen met een beperking aan de verkiezingen, geëvalueerd?

2.5. Reacties op de vraagstelling door Elke Van den Brandt

Lorin Parys formuleert een wedervraag. Als een studie wordt besteld, die uitwijst dat er in de bestudeerde fasen geen discriminatie wordt vastgesteld van holebi's op de huurmarkt, en men vervolgens niet accepteert dat de hele situatie in orde is en in volgende fasen acteurs wil inzetten, wat voor klimaat creëert men dan? Hij merkt op dat de acteur zich in dat geval moet voordoen als iemand die op de verhuurder overkomt als bijvoorbeeld een homo. Is dat het soort samenleving dat mevrouw Van den Brandt wil? Wie zoiets wil, roept volgens hem een karikatuur over zichzelf af.

Elke Van den Brandt weet dat N-VA geen voorstander is van praktijktests. Daarin wordt een controlegroep gecreëerd van mensen die aan de kenmerken voldoen waarop potentieel gediscrimineerd wordt, en in die mate acteren dat ze niet werkelijk op zoek zijn naar een baan of een woning. Haar partij is daar wel voorstander van. Zij spreekt nogmaals tegen dat Unia de studie zou verwerpen, wat door de onderzoekers wordt bevestigd. Zij herhaalt haar eerdere verwijzing naar de klachten, die gaan over iets wat de studie niet onderzocht heeft. Men moet dus niet doen alsof de bijkomende vraag onzinnig is.

Piet De Bruyn heeft nooit beweerd dat Unia het onderzoek verwerpt, wel dat die organisatie bij de bekendmaking dat de onderzoekers geen discriminatie hadden vastgesteld, in de plaats van te applaudisseren en zich voortaan te focussen op urgentere problemen, de conclusies in twijfel trok op basis van eerdere klachten en bijkomend onderzoek vroeg. Het lid gewaagt van 'overshooting'. Daarmee wil hij niet zeggen dat die klachten ongegrond zijn, wel dat daarvan al algemene regelgeving bestaat, waarover informatie beschikbaar is. Hij geeft nogmaals het voorbeeld van etniciteit en seksuele identiteit als domein waarop winst te halen is met degelijk onderzoek.

Lorin Parys bevestigt dat zijn partij geen voorstander is van praktijktests. Hij wilde slechts aantonen hoe absurd ze zijn als men doordenkt. Hoe gay moet iemand zich gedragen om te verzekeren dat een verhuurder door heeft dat hij een homo is? Moeten de acteurs beantwoorden aan de clichés die daarover de ronde doen? Hoe wordt getest dat de verhuurder de lesbische geaardheid van de kandidaat opmerkte?

Elke Van den Brandt verzekert dat de organisaties, inclusief Çavaria, de studie over de eerste fase (waarin een brief wordt gestuurd, waarin duidelijk wordt gemaakt dat twee mannen een paar vormen) wel degelijk goed vinden. Ze zeggen alleen dat die fase gevolgd wordt door een tweede. Daarin willen ze mensen afsturen op de verhuurders. Volgens haar bestaan ook daarvoor instrumenten en is daarover expertise. Hetzelfde gebeurt in het onderzoek over discriminatie van mensen met migratiewortels. Groen blijft erachter staan.

Jelle Engelbosch vindt het licht hallucinant dat Unia de hele problematiek in het belachelijke trekt als een soort dramaqueens. Hij ontkent niet dat hier en daar holebi's gediscrimineerd worden op de huurmarkt, maar die gevallen zijn zeldzaam. Andere discriminaties daarentegen mogen blijkbaar niet genoemd worden. Volgens hem worden holebi's zelfs vaak positief gediscrimineerd op de huurmarkt vanwege hun netheid en zorg. Unia ondergraaft haar eigen geloofwaardigheid door niet te focussen op thema's die niet in haar kraam passen.

Elke Van den Brandt stelt vast dat wat Unia ook doet op welk vlak dan ook, men er altijd als de kippen bij is als het iets aangewreven kan worden of in de mond gelegd. Misschien vindt men ook in een studie over de tweede stap niets, maar het zou goed zijn als dat onderzocht wordt. Daar komt bij dat Unia wel degelijk ook veel doet rond andere thema's als handicap. Men moet dat echter willen zien.

Jelle Engelbosch denkt niet dat Unia ooit al iets deed over discriminatie door allochtonen. Dat mag immers niet gezegd worden.

Lorin Parys leest in De Standaard dat holebi's niet gediscrimineerd worden op de huurmarkt, zo leert een VUB-onderzoek, maar dat Unia en Çavaria dat niet geloven en praktijktests met acteurs eisen.

3. Antwoorden van de minister op 29 november 2018

Minister *Liesbeth Homans* verklaart dat zij alvast de studies niet in twijfel trekt. Ook zij vreest voor stereotypering bij praktijktests met acteurs. Hoe wordt een transgender nagespeeld? Zij deelt de mening dat Unia andere katten te geselen heeft.

Wat de vragen over de overheveling van de provinciale bevoegdheden betreft, antwoordt ze dat de lokale besturen voornamelijk nood hebben aan informatie en inspiratie om een lokaal gelijkekansenbeleid te voeren. Dat gebeurt concreet via een aanspreekpunt binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur en loopt goed. Lokale besturen doen er navraag en krijgen de informatie die ze nodig hebben. Verder worden lerende netwerken opgestart en vindt op 11 februari 2019 een studiedag plaats over lokaal horizontaal sociaal beleid, met onder andere integratie, armoedebestrijding en gelijke kansen als thema's.

Daarnaast vermeldt ze de door haar gefinancierde organisaties die mee lokale besturen ondersteunen, zoals de regionale Roze Huizen en Inter. Ze verzekert dat hun financiering geregeld is.

Naar aanleiding van de komende gemeenteraadsverkiezingen schreef Inter een memorandum dat lokale besturen kan inspireren om de omslag te maken naar een toegankelijkheidsbeleid dat niet enkel probleemoplossend, maar ook proactief en geïntegreerd tewerkgaat. De minister hoopt dat de gemeentebesturen, die zich momenteel in de fase van coalitievorming bevinden, daarmee aan de slag gaan om bijvoorbeeld hun gebouwen toegankelijker te maken. Zijzelf kreeg enkele dagen voorheen in de commissie voor Bestuurzaken een terechte vraag over de toegankelijkheid van de Vlaamse overheidsgebouwen. Voor het tweede jaar op rij moest zij antwoorden dat zij daaraan hard werkt, zowel omdat het nodig is als omwille van de voorbeeldfunctie, hoewel er nog ruimte voor verbetering is. Zij maakt de leden er echter op attent dat uitgerekend het Vlaams Parlementsgebouw allesbehalve toegankelijk is, zoals zij trouwens ook al herhaaldelijk aan de voorzittter van het Vlaams Parlement heeft laten weten.

Daarop gaat ze in op de expertendatabank. Op 4 september 2018 werd de eerste nieuwsbrief verspreid. Sindsdien wordt hij maandelijks gericht aan iedereen die zich heeft ingeschreven (momenteel 162 personen). Zij hoopt op groot succes, want zij deelt de bezorgdheid over eenzijdig (mannelijk) samengestelde panels. Anderzijds dragen de media zelf een grote verantwoordelijkheid, in het bijzonder de gesubsidieerde openbare omroep.

Vervolgens deelt ze mee dat de oproep intersectionaliteit een groot succes was. Er werden 38 projecten ingediend, waarvan de geselecteerde voor advies voorliggen bij de Inspectie van Financiën. Ze starten op 1 januari 2019 en worden binnenkort bekendgemaakt.

Piet De Bruyn had een vraag over de website tegen homofoob geweld van Çavaria en de eerste resultaten. Welnu, hij start op 1 januari 2019 en loopt tot september 2019. Het is moeilijk om nu al aan te geven wanneer de eerste resultaten zullen te zien zijn. Doel is dat Çavaria de resultaten en impact van de website in kaart

brengt door middel van onder andere focusgesprekken. Bijkomend wordt een en ander ook opgevolgd door haar administratie.

De eindconclusies van het onderzoek over de leefwereld van jonge transgenders zijn nog niet klaar. Ze zullen begin volgend jaar bekendgemaakt worden. De minister deelt in verband met 'Girl' mee dat zij subsidies verleent aan het productiehuis om met de film een pakket uit te werken om de schooljeugd bewust te maken van het thema.

Wat de monitor handicap betreft, werd het ontwerp van indicatorenset begin 2017 opgeleverd. Er werd toen ook een eerste meting uitgevoerd. Zij bevestigt dat ook indicatoren voor de loonkloof worden opgenomen, net als de afstand tot de arbeidsmarkt. Op dat laatste vlak wijst ze aanvullend op de historisch grote investeringen tijdens deze legislatuur in de sociale economie en in een groeipad daarvoor, en attendeert ze de leden op het waardevolle werk en de grote arbeidsvreugde in die sector.

Inter heeft in 2018 VLOT opgericht. Het moet een ontmoetingsplaats zijn waar gebruikersorganisaties, professionelen en het beleid elkaar in open dialoog kunnen inspireren. De gesprekspartners binnen VLOT worden gekozen op basis van het gespreksonderwerp en kunnen wisselen per bijeenkomst. Mogelijke onderwerpen zijn mobiliteit, beleid, wonen, toegankelijke cultuur, de regelgeving over toegankelijkheid en dergelijke.

Van de lancering van de stemcomputer met audiomodule voor blinden in Mechelen en Aalst is momenteel een evaluatie aan de gang. Inter brengt de ervaringen van voorzitters van deze stembureaus en de blinde en slechtziende kiezers in kaart. Op basis van hun ervaringen kan de audiomodule bijgestuurd worden, om de stemming in de toekomst nog vlotter te laten verlopen. Vlaanderen heeft dus de expertise in huis, maar de federale overheid organiseert de verkiezingen in mei. Zij is echter absoluut bereid haar expertise te delen.

In het algemeen is zij van oordeel dat in haar beleidsperiode heel wat stappen vooruit zijn gezet. Cijfers zijn belangrijk, en daarop is ingezet met bijvoorbeeld de gender- en handicapmonitor. Die laatste is er nooit eerder geweest.

Het transgenderinfopunt is een voorbeeld van hoe het moet. Na een eerste structurele financiering vanuit Gelijke Kansen, wist zij collega Vandeurzen te overtuigen om dat ook vanuit Welzijn te doen, wat hij doet voor 69.000 euro per jaar. Ze wijst er daarbij op dat het budget voor haar coördinerende bevoegdheid in Gelijke Kansen beperkt is tot 4,5 miljoen euro.

KliQ valt inderdaad binnen Welzijn maar is als experimenteel project opgezet door Gelijke Kansen. Doel is dat dergelijke experimenten uiteindelijk door de bevoegde domeinen worden overgenomen.

4. Repliek van Elke Van den Brandt op 29 november 2018

Elke Van den Brandt erkent dat stappen werden gezet. Anderzijds blijft de samenleving wel knokken tegen vastgeroeste beelden over mannelijkheid, vrouwelijkheid en gelijke kansen. Ook in de gelijke kansen voor mensen met een handicap moet nog een hele weg afgelegd worden. Zij begrijpt dat het budget van de minister beperkt is, maar volgens haar is wel meer mogelijk met structurele middelen van Werk, Wonen of Onderwijs. Zo levert het steunpunt inclusie, dat door de minister wordt gesteund, goed werk maar in de praktijk kan de inclusie zelf bij gebrek aan middelen vaak niet waargemaakt worden. Zij rekent op de volgende legislatuur voor meer.

Vervolgens leest ze de titel van het persbericht van Unia voor: "Unia is tevreden over de resultaten van de praktijktesten rond holebi's in Gent". De eerste zin begint vervolgens met "Goed nieuws", wat echter niet volstaat als applaus, blijkbaar. Verder vermeldt de tekst de klachten, in beide richtingen, dus genuanceerd. Degenen die beweren dat Unia met niets anders bezig is, daagt ze uit om de organisatie uit te nodigen om haar jaarverslag voor te stellen. Ook Çavaria gewaagt in zijn persbericht van 'supernieuws'. De studie wordt dus wel degelijk erkend, besluit ze, alleen voegt men eraan toe dat ook de tweede fase moet bekeken worden, al is daar misschien niets aan de hand. Zij drukt tot slot nogmaals haar ongenoegen uit over het gevecht van een legislatuur lang tussen de minister van Gelijke Kansen en een centrum voor Gelijke Kansen.

5. Indicatieve stemming over de begroting voor Gelijke Kansen voor 2019 op 29 november 2018

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 wordt, wat het onderdeel Gelijke Kansen betreft, bij indicatieve stemming aangenomen met 7 stemmen tegen 2.

Lorin PARYS,
voorzitter

An CHRISTIAENS
Cindy FRANSSEN
Bart VAN MALDEREN
Piet DE BRUYN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

APB	autonoom provinciebedrijf
ATK	ArmenTeKort
BBC	beleids- en beheerscyclus
BSO	bindend sociaal objectief
btw	belasting over de toegevoegde waarde
CAW	centrum algemeen welzijnswerk
CBO	constructieve benadering overheidsopdrachten
CIB	Confederatie van Immobiliënberoepen
CLT	Community Land Trust
CO	koolstofmonoxide
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
EDAS	ervaringsdeskundige in de armoede en de sociale huisvesting
EKM	erkende kredietmaatschappij
ESCO	energy service company
EU	Europese Unie
Eurostat	statistical office of the European Union
Fevia	Federatie Voedingsindustrie
HPAO	Horizontaal Permanent Armoedeoverleg
IGS	intergemeentelijk samenwerkingsverband
IKW	interkabinettenwerkgroep
IMC	interministeriële conferentie
imec	Interuniversitair Micro-elektronicacentrum
LDE	lokale diensteneconomie
lgbt	lesbian, gay, bisexual, transgender
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
O&O	onbewoonbaar of ongeschikt
REG	rationeel energiegebruik
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SHM	sociale huisvestingsmaatschappij
SVK	sociaal verhuurkantoor
SWL	Slim Wonen en Leven
TAO	teams voor advies en ondersteuning
UGent	Universiteit Gent
VAPA	Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VIVAS	Vereniging Inwoners Van Sociale Woningen
VKF	Vlaams Klimaatfonds
Vlabinvest	Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant
VLOK	Vlaams Loket Woningkwaliteit
VLOT	Vlaams Overlegplatform Toegankelijkheid
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
vte	voltijdsequivalent
VUB	Vrije Universiteit Brussel
VVH	Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
VWC	Vlaamse Wooncode
VWF	Vlaams Woningfonds
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WAW	geïntegreerde aanpak van werk, armoede en welzijn

BIJLAGEN

Bijlage 1: Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019

Opsplitsing per commissie

(...)

12. COMMISSIE VOOR WONEN, ARMOEDEBELEID EN GELIJKE KANSEN

Mevrouw Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Artikelen	18, §1 (GB0-1GCC2CB-WT / PJ0-1PFC2CA-WT / QF0-1QDC2PA-WT / QF0-1QFDC2QA-WT / QF0-1QDC2QK-IS / QF0-1QDC2SA-WT / QF0-1QDC2TA-WT / QF0-1QDC4TB-WT), 35, 36, 39, 105, 106, 127 en 130
Afdeling I	Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin: Programma C, Artikel GB0-1GCC2CB –WT Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur: Programma F, Artikelen PA0-1PFC2CA-WT / PJ0-1PFC2CA-WT / PJ0-1PFC2CY-IS Beleidsdomein Omgeving: Programma's A en D
Afdeling III	Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen Fonds voor de financiering van het urgentieplan voor de sociale huisvesting
Afdeling V	Garantiefonds voor Huisvesting Vlaams Financieringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant (Vlabinvest)

Bijlage 2: Schriftelijke vragen van An Moerenhout over de beleidsbrief Wonen 2018-2019 en de begroting voor Wonen voor 2019

1) Strategische doelstelling: Actief grond- en pandenbeleid voeren

Het Rollend Grondfonds voor de aankoop van gronden voor sociale huisvesting door SHM's en lokale besturen leek bij de bespreking van de beleidsbrief 2017-2018 geen groot succes. Hoe verklaart de minister dat? Denkt ze aan acties om het fonds te stimuleren?

De Vlaamse Regering engageerde zich om 6000 bescheiden woningen te realiseren in de periode 2012-2023. Kan de minister toelichten hoe ver zij hierin al staat, en wat zij er nog aan zal doen om te verzekeren dat deze doelstelling tijdig gerealiseerd zal worden?

2) Strategische doelstelling: Eigendomsverwerving wordt verder gestimuleerd

De minister zegt de mogelijkheid om de regelgeving inzake sociale koop te dereguleren te onderzoeken. Kan de minister verduidelijken hoe zij het hierdoor gecreëerde vacuüm zou opvangen?

Het recht van erfpacht en het recht van opstal worden onderzocht door Wonen-Vlaanderen en Steunpunt Wonen. Die onderzoeken zullen volgens de minister indien nodig gevolgd worden door een nieuw regelgevend initiatief. Kan de minister verduidelijken in welke lijn dergelijk initiatief zou liggen, en wat de voornaamste doelstellingen ervan zouden zijn?

Het aantal aanvragen voor de verzekering voor gewaarborgd wonen daalde de laatste jaren. Kan de minister dit verklaren? Wat zal de minister doen om die terugval te counteren? En is de dalende trend gewijzigd sinds de verzekering gewaarborgd wonen ook openstaat voor zelfstandigen? In welke mate?

Het Huurgarantiefonds werkt niet. Het aantal uithuiszettingen blijft stabiel. Structurele verbetering blijft uit. Hoe en wanneer zal de minister dat fonds aanpassen, dat net bedoeld is om ervoor te zorgen dat mensen niet op straat komen te staan?

Hoe ver staat de uitvoering van het plan Dak- en Thuisloosheid, en denkt de minister de doelstellingen daarin opgenomen tijdig te kunnen verwezenlijken?

In het begrotingsontwerp merkt Groen op dat de financiering van het DAB Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen dezelfde blijft als vorig jaar, ondanks het gebrek aan (structurele) verbeteringen. Hoe is de minister van plan dit probleem (en gebrek aan resultaten) aan te pakken?

3) Strategische doelstelling: Private huurmarkt versterken

In het actieplan 'Vlaams antidiscriminatiebeleid op de private huurmarkt' wordt er gekozen voor zelfregulering ondersteund door een goed uitgebouwd compliance luik. Ook zou er een convenant tussen de Vlaamse overheid en de verhuurdersorganisaties inzake zelfregulering worden gesloten. Welke garanties zal de minister van de sector eisen? Wat zullen de resultaten moeten zijn?

4) Strategische doelstelling: Sociale huurmarkt optimaliseren

De minister zegt dat de doelgroep van de huursubsidie en huurpremie zal worden uitgebreid. Groen verwelkomt deze beslissing van de minister, maar vraagt zich af welke nieuwe inkomensgrenzen de minister voor ogen heeft?

De minister is van plan de SHM's te informeren, sensibiliseren en stimuleren om effectief verder in te zetten op bewonersparticipatie. Heeft de minister hierbij bepaalde streefdoelen (cijfers) of garanties voor ogen?

Volgens de cijfers van de VMSW is zowel de leegstand (van 9487 eind 2014 naar 10.595 woningen eind 2017) als de structurele leegstand (van 5320 eind 2014 naar 6334 woningen eind 2017) bij SHM's de laatste jaren structureel gestegen. Wat is het actieplan van de minister om deze leegstand alsnog aan te pakken, nu de laatste resultaten toch wel tegenvielen?

5) Strategische doelstelling: Woonaanbod op maat van iedere Vlaming

De nood aan een definitie van gemeenschappelijk wonen is groot, aangezien leven in gemeenschappelijke woonvormen impact kan hebben op eventuele sociale-zekerheidsuitkeringen. In het decreet van 24 februari 2017 houdende instelling van een proefomgeving voor experimentele woonvormen en tot machtiging van een coördinatie van de regelgeving betreffende de woninghuurwetgeving, werd gemeenschappelijk wonen gedefinieerd als zijnde "een woonvorm in een gebouw of gebouwencomplex dat wonen als hoofdfunctie heeft en uit verschillende woongelegenheden bestaat, waarbij minimaal twee huishoudens op vrijwillige basis minimaal één leefruimte delen en daarnaast elk over minimaal één private leefruimte beschikker en waarbij de bewoners samen instaan voor het beheer". Die definitie wordt ingeschreven in de VWC door het voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen betreffende het woonbeleid. Groen uit haar bezorgdheid over de beperkte draagwijdte van deze definitie. Zo worden er in het kader van andere alternatieve woonvormen (zoals aangeboden door organisaties zoals Entrakt, Vastgoed Interim en Camelot) huurders vaak ondergebracht onder de bezitting ter bede in gebouwen die wonen niet als hoofdfunctie hebben, terwijl die gebouwen zich er nochtans toe lenen om te dienen als sites voor (weliswaar tijdelijk) gemeenschappelijk wonen. Is het de bedoeling van de minister om dergelijke woonvormen uit te sluiten van de definitie? Als dat het geval is, is de minister dan van plan een alternatief statuut te voorzien voor deze huurders zodat ook voor hen de bewijslast kan omgekeerd worden met het oog op socialezekerheidsuitkeringen?

Om structurele leegstand te verminderen, hebben de maatschappijen de mogelijkheid van tijdelijke verhuur buiten het sociaal huurstelsel voor 1 percent van het patrimonium. Van die mogelijkheid wordt weinig gebruikgemaakt. In plaats van de SHM's aan te sporen dat meer te doen, besteedt de minister dat uit aan de bvba Camelot. Waarom doet ze dat?

6) Strategische doelstelling: Duurzaam en kwaliteitsvol (ver)bouwen en wonen

Het Terraproject ambieert de opmaak van het energie- en patrimoniumregister voor de overheden in Vlaanderen. Dit zou in fasen gebeuren. Kan de minister vertellen in welk stadium dit project zich momenteel bevindt, en hoe zij de verdere evolutie inschat?

Bijlage 3: Schriftelijke antwoorden van minister Liesbeth Homans op de vragen van Björn Anseeuw over de beleidsbrief Wonen 2018-2019

1) Zijn er nog andere drempels gekend bij SVK's dan die bij de opstart?

Naast de verhoogde opstartsubsidie (van 16.331 naar 35.561 euro), voorziet het aangepast SVK-subsidiebesluit ook in een afgezwakt groeipad voor opstartende SVK's (geen opgelegd groeipad meer vanaf 100 woningen). Daarnaast zal ook de nieuwe groeisubsidie per woning een belangrijke financiële injectie geven voor opstartende SVK's.

2) Is er zicht op de redenen van de duidelijk hogere leegstand bij SVK's in tegenstelling tot SHM's?

Dit kan niet gesteld worden op basis van de beschikbare info. Het gemiddeld percentage leegstaande woningen ligt bij de SHM's hoger. Globaal staat er einde 2017 bij de SHM's 6,9 procent leeg ten opzichte van 3,54 procent bij de SVK's. Een groot deel van de leegstand is wel structureel als gevolg van (geplande) renovaties, circa 4%. Bij de SVK's zal de structurele leegstand wel een stuk lager liggen maar het cijfer is niet gekend. We kunnen stellen dat de gemiddelde niet-structurele leegstand bij de SVK's en SHM's in elkaars buurt liggen.

3) Hebt u inzake de resolutie Constante woonkostbenadering zicht op de timing van de implementatie van de energiecorrectie?

Het besluit van de Vlaamse Regering inzake huurprijsberekening dat de energiecorrectie een andere invulling geeft, zal volgende week definitief goedgekeurd worden. Hierin is bepaald dat de energiecorrectie kan worden aangerekend vanaf 1 januari 2020. De volgende maanden maak ik werk van een ministerieel besluit dat het beter energetisch presteren van een woning vertaalt in een energiecorrectie uitgedrukt in euro's.

Bijlage 4: Schriftelijke vragen van An Moerenhout over de beleidsbrief Armoedebestrijding 2018-2019 en de begroting voor Armoedebestrijding voor 2019

De minister heeft zich geëngageerd om de kinderarmoede tegen 2020 te halveren. Het aandeel kinderen dat in kansarmoede opgroeit, nam sinds 2014 (11,4%) echter toe tot 13,8% in 2017. Het armoederisico in België ligt hoger dan ooit. Nooit waren er meer mensen afhankelijk van een leefloon. Hun aantal steeg met 36% (van 103.00 in 2014 tot 140.000 in 2017).

De Groenfractie moet vaststellen dat in de beleidsbrief weinig concrete engagementen door de minister aangegaan worden. Verschillende problematieken 'verdienen bijzondere aandacht' en 'worden bekeken'. Daarnaast valt het ook op dat er weliswaar veel waardevolle projecten worden gefinancierd door de minister, maar dat structurele wijzigingen in het beleid uitblijven, waardoor de armoedecijfers blijven stijgen. Hoe verklaart de minister bovenstaande stijgingen? Wat zal zij nog concreet ondernemen om deze tendens om te buigen?

Ook het risico op monetaire armoede steeg in de periode van 2014 tot 2017 (EU-SILC 2017). Die stijging is het sterkst bij mensen met een laag opleidingsniveau. Uit haar beleidsbrief valt echter niet af te leiden welke maatregelen de minister treft om mensen uit die doelgroep te bereiken en ondersteunen. Kan de minister daar meer uitleg over verschaffen?

Groen stelt vast dat het armoederisicopercentage beduidend hoger ligt voor mensen geboren buiten EU-28 en niet in België (EU-SILC 2017). Het armoederisicopercentage bedraagt voor die groep maar liefst 46,3% (dit in tegenstelling tot mensen geboren in België, waarvoor het percentage 11,5% bedraagt). Een gebrek aan specifieke maatregelen ter armoedebestrijding van deze blijkbaar extra kwetsbare groep in de beleidsbrief van de minister valt op. Kan de minister dit duiden?

De minister schrijft in haar beleidsbrief dat de problematiek van uithuiszetting en dak- en thuisloosheid bijzondere aandacht verdient. Ze investeerde tussen 2015 en 2016 in de preventie van uithuiszettingen op de private huurmarkt. Nochtans moet vastgesteld worden dat het aantal uithuiszettingen stabiel blijft, terwijl structurele verbeteringen uitblijven. Hoe verklaart de minister dit? En wat hoopt zij hier nog aan te doen?

De minister voerde een (weliswaar beperkte) armoedetoets in. Groen betreurt dat de minister van die kans geen gebruik heeft gemaakt om een systematische armoedetoets in te voeren voor alle beleidsbeslissingen. Bij nazicht van de lijst van dossiers waarvoor de armoedetoets werd toegepast, moet de Groenfractie vaststellen dat het nieuwe Huurdecreet niet in die lijst is opgenomen (hoewel het optrekken van de huurwaarborg van 2 naar 3 maanden een niet te onderschatten impact heeft op mensen in armoede). Hoe voorkomt de minister dat de armoedetoets aan de kant geschoven wordt in die dossiers waar hij juist het meest nodig is?

Wat de armoedetoets betreft, wil de minister nu ook lokale besturen die er een vorm van willen toepassen, steunen. Over welke steun heeft ze het? En hoe wordt de continuïteit, uniformiteit en kwaliteit van dergelijke toetsen op lokaal niveau gewaarborgd door de minister?

De Groenfractie steunt de minister in haar inzet op meer automatische toekenningen van rechten.

De minister beweert te willen inzetten op voldoende en gezonde voeding voor mensen in armoede, maar Groen stelt vast dat de 1 euromaaltijden op school wederom niet werden opgenomen in de beleidsbrief. Dergelijke maaltijden worden

niet gesubsidieerd als de lokale besturen ze zouden willen aanbieden via de scholen. Nochtans bestaat hiervoor een groot draagvlak. Blijft de minister bij haar standpunt?

Groen constateert dat uit verschillende overlegmomenten inzake voedselhulp drie prioritaire thema's werden geïdentificeerd, waaronder de creatie van een regelgevend en ondersteunend kader. Het is interessant dat de minister in haar bevoegdheid van minister van Armoedebestrijding veel inzette op kennisopbouw, maar de Groenfractie ziet slechts een beperkt aantal gevallen waarin die kennisopbouw ook effectief werd omgezet in nieuwe maatregelen ter bestrijding van de armoede. Zet de minister in op de creatie van een regelgevend kader inzake voedselhulp? En kan de minister andere voorbeelden geven waarin de kennisopbouw heeft geleid tot nieuwe wetgevende initiatieven in de strijd tegen armoede?

Ten slotte merkt Groen op dat de minister er verder op wil inzetten om de digitale kloof op verschillende domeinen te onderzoeken. Dit lijkt des te belangrijker nu onlangs door de VDAB sterk werd geïnvesteerd in digitalisering, terwijl de werkwinkels (de fysieke kantoren waar mensen terechtkunnen) afgebouwd worden. Welke maatregelen onderneemt u als minister van Armoedebestrijding om te verzekeren dat iedereen mee op de kar kan springen en dat de dienstverlening van de VDAB voldoende bereikbaar zal blijven voor de mensen die ze net het meest nodig hebben?